

Tæt kontakt – gode relationer

Nr. 22/2005

4. november

62. årgang

Social pædagogogen

Kommunerne sparer på hjælp til de handicappede

Kommunerne bruger slet ikke de penge til de handicappedes merudgifter, som Folketinget giver dem. – Enten giver Folketinget for mange penge, eller også gør kommunerne ikke det, de skal, siger Vagn Ry Nielsen, formand for KL's social- og arbejdsmarkedsudvalg.

„Dårlig eller manglende uddannelse forhindrer, at integrationen kan lykkes. Desværre holder politikerne selv fast i forhindringerne.“

Om igen

Over 30 år efter at de første grupper af mennesker med anden etnisk herkomst begyndte at slå sig ned i Danmark, diskuterer Folketinget stadig, hvordan vi skal bære os ad med at integrere indvandrere. Mens der snakkes, går det på flere områder den gale vej.

Indvandrere og deres efterkommere er overrepræsenteret i mange af de mest triste statistikker: de er langt hyppigere sigtet i kriminalsager, de fylder mere i fængslerne og sidder i højere grad fast på kontanthjælp.

Kommunerne skrider sjældent ind over for sociale problemer blandt børn af indvandrere – før børnene selv er blevet et problem. Ganske få småbørn med anden etnisk baggrund anbringes uden for hjemmet. Men når de fylder 15 år, overhaler indvandrerens børn de danske børn. Så møder vi dem på de sikrede døgninstitutioner.

For at falde til i Danmark, skal man være en del af samfundet. Nøglen til integration er skolegang, uddannelse og arbejde. Traditionelt har indvandrerens børn klaret sig bedre end deres forældre på arbejdsmarkedet. De fleste af os har taget for givet, at de nye borgere med tiden ville klare sig ligesom danskerne. Men også her går det nu den anden vej.

Nye tal fra LO viser, at indvandrerens børn har endnu sværere ved at finde arbejde end forældregenerationen. Efterkommernes erhvervsfrekvens er faktisk faldet i perioden 2001 til 2004. Mange mangler fuldstændig tilknytningen til arbejdsmarkedet og står stort set uden skyggen af brugbar uddannelse. Generationer af unge får ikke meget andet end et liv på kontanthjælp at se frem til.

Dårlig eller manglende uddannelse forhindrer, at integrationen kan lykkes. Desværre holder politikerne selv fast i forhindringerne.

Unge med indvandrerbaggrund har i forvejen svært ved at få praktikpladser, så når der mangler flere tusinder pladser, nytter det ikke meget at sløjfe skolepraktikken på erhvervsuddannelserne. Og det loft over kontanthjælpen, som skal give ledige lyst til finde et job, er ikke meget bevendt, hvis folk reelt er udenfor arbejdsmarkedet, fordi de mangler helt elementære kundskaber for at kunne bestride et job.

En rigtig integrationsaftale skal selvfølgelig handle om skole, uddannelse og arbejde. Ellers kommer vi ingen vegne.

Foto: Vibeke Toft

Af Benny Andersen
næstformand

Socialpædagogen

ISSN 0105-5399

Ansvarshavende:
Forbundsformand
Kirsten Nissen

Redaktion:
Lone Marie Pedersen
(redaktør)
Kurt Ladefoged
Jens Nielsen
Maria Rørbæk
Karianne Bengtsen Blem

Layout: Bodil Hesselbo

Stillingsannoncer:
Lene Jensen, Datagraf
Auning AS, Energivej 75,
8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk

Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nød-
vendigvis udtryk for redak-
tionens eller organisatio-

nens mening. Redaktionen
påtager sig intet ansvar for
uopfordret indsendt stof.

Alle artikler i Socialpæda-
gogen kan desuden findes i
bladets elektroniske arkiv
på internettet www.sl.dk

Adresse:
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 3396 2800 kl. 10-15,

Telefax: 3396 2998
redaktionen@sl.dk
www.sl.dk

Abonnement:
Abonnementspris 2005:
753,75 kr. inkl. moms (26
numre)
Løssalg: 35,00 kr. + porto

Tryk og produktion:
Datagraf Auning AS

Oplag: 44.677 i perioden
1.7.03-30.06.04

Redaktionen af 22/05
er afsluttet d. 27.10.05.

Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer for 23/05,
der udkommer den 18. no-
vember er mandag den 7.
november kl. 12.
Deadline for 24/05 er man-
dag den 21. nov. kl. 12.

Forsidefoto:
Nils Lund Pedersen

 Medlem af
Dansk
Fagpresseforening

 NORDISK MILLIONÆRSPRING
1041 Tryksag 158

 FMK
FAGPRESSENS MEDIECENTRUM

En tæt relation til lille Peter er med til at gøre ham klar til næste anbringelse. Derfor arbejder socialpædagogerne på institutionen Stendyssehaven på at skabe tætte relationer til de anbragte børn. Også selvom kontakten bagefter ophører.

s. 4-8

Foto: Nils Lund Pedersen

Med den nye kommunalreform overtager kommunerne alkohol- og metadonbehandling, og de kan vælge også at tage hele stofmisbrugsområdet. Men hvordan vil misbrugerne blive prioriteret på landets råduse?

s. 12-15

Foto: Kirsten Bille/Scapix

Der var valg uden modkandidater til formandsposten på amtskredsens generalforsamlinger. Ellers var kommunalreformen, ny SL-lokalstruktur og det kommende kommunalvalg de mest fremtrædende emner på generalforsamlingerne.

s. 16-19

Foto: Bent Sørensen, Medvind Fotografi

i Indhold

s. 4

ANBRINGELSER

Klar til nyt hjem

s. 6

ANBRINGELSER

Tillid, tryghed og tøjmus

s. 9

SERVICEDEKLARATIONER

Din TR bliver bedre uddannet

s. 10

HANDICAPPEDE

Kommuner bruger for lidt på handicap-hjælp

s. 12

KOMMUNALREFORM

Kan kommunerne få øje på misbrugerne?

s. 16

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING

Vi skal gøre noget nu

s. 17

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING

Klar til samarbejde

s. 18

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING

SL i Ribe går nye veje

s. 19

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING

Kan næsten ikke vente

s. 20

ANMELDELSE

Stort skridt for socialpædagogikken

s. 21

KOMMUNALVALG

Stem på en SL'er

s. 22

DEBAT

Klar til nyt hjem

Fakta om Stendyssehaven

Stendyssehaven i Svendborg er en døgninstitution under Fyns Amt, der består af to afdelinger: Dels en familieafdeling med plads til fem familier, som i en periode bor på institutionen for at få deres forældre evne vurderet. Oftest er det enlige mødre, der kommer med et barn, nogle direkte fra fødeafdelingen. Langt de fleste ophold på familieafdelingen ender med en anbringelse af børnene.

Dels en børneafdeling med plads til i alt 12 børn mellem 0-6 år.

Her bor børnene typisk op til et år, mens de bliver observeret, og der bliver fundet en permanent anbringelse til dem. Typisk en plejefamilie.

Efter de første seks måneder bliver der udarbejdet en observationsrapport, som sendes til kommunen. Observationsrapporten indeholder oplysninger om barnets psykiske og fysiske udvikling, og hvad der skal til for at sikre den videre udvikling. Rapportens oplysninger bliver brugt til at finde den rigtige plejefamilie, der kan matche barnet og omvendt.

Børnene og familierne kommer hovedsagligt fra Sydfyn, og anbringelsen bundes som regel i forældrenes misbrug, psykiske lidelser eller dårlig begavelse.

kab

En tæt kontakt mellem børnene og pædagogerne på døgninstitutionen Stendyssehaven gør det nemmere for børnene at tage afsked, når de skal flytte til en familiepleje

Af Karianne Bengtsen Blem
Foto: Nils Lund Pedersen

ANBRINGELSER ■ Når lille Peter vinker farvel til pædagoger og børn på Stendyssehaven med kufferten pakket og på vej til et nyt hjem, kan det godt være, han bliver ked af det. Og det kan godt være, at han slet ikke har lyst til at flytte hen til hr. og fru plejefamilie og dermed sige farvel til børnene og ikke

mindst de voksne på døgninstitutionen. Men at sige

„goddag“ og „farvel“ til men-

nesker, der betyder noget, er en del af tilværelsen, mener man på Stendyssehaven ved Svendborg. Her arbejder pædagogerne på at skabe tætte relationer til børnene. For det er én af de måder, børnene kan komme i trivsel på og blive klar til næste anbringelse.

– Vi tror på, at de erfaringer, vi kan give børnene i blandt andet at indgå relationer, kan bruges, når de skal tage afsked med dem, de har knyttet sig til, siger Lene Brund Skov, forstander for Stendyssehaven.

– Ved den typiske anbringelsestid på omkring et år på Stendyssegården, giver det god mulighed for at finde den rette plejefamilie til det enkelte barn, fortæller Lene Brund Skov, forstander på stedet.

Derfor ser hun ikke noget problem i at kontakten mellem barn og pædagog ophører, når barnet flytter.

– For nogle år siden måtte pædagoger endelig ikke få en tæt relation til børnene, fordi man skulle sige farvel igen. Men det gør ikke noget, at barnet bliver ked af det, hvis pædagogerne er bevidste om at lave en ordentlig overgang til den næste anbringelse.

– Det gøres blandt andet ved, at barnet bliver bekræftet i, at det, de føler, er godt nok. At angsten for det nye er ok at have. At de får lov til at sørge over, at livet er, som det er, siger Lene Brund Skov og fortsætter:

– Børnene på Stendyssehaven har ikke erfaringer med at være i gode relationer. Derfor prøver vi at give dem tillid til at gå ind i nye relationer, for eksempel ved at de får bearbejdet, det, der gør, at de ikke tør den gode kontakt.

– Disse børn skal jo bruge evnen til at danne relationer for at komme videre i tilværelsen og for at komme til at fungere som optimale samfundsborgere, understreger hun.

En ekstra anbringelse

På Stendyssehaven bliver et barn midlertidigt anbragt, indtil det for eksempel skal videre til en plejefamilie. Og at børnene bliver anbragt midlertidigt og dermed får en ekstra anbringelse kan godt betale sig, mener forstanderen.

– Det kan være for voldsomt for disse børn at gå direkte fra deres egen familie, der ofte er i krise, ind i en ny familiesammenhæng. Derfor handler vores arbejde blandt andet om at få relationsfeltet i spil igen, så de er parate til at indgå i en fami-

liesammenhæng efter opholdet her, siger Lene Brund Skov.

– Vi ved ikke altid, hvordan børnene har lidt overlast. Derfor bruger vi observationsperioden til blandt andet at finde ud af, hvor meget barnet har lidt overlast, og om det for eksempel er så skadet, at det ikke kan bo i en plejefamilie, forklarer hun.

Længden af anbringelsen på Stendyssegården varierer, men typisk er børnene der et års tid. Og det giver en god mulighed for at finde den rette plejefamilie til det enkelte barn, siger Lene Brund Skov.

– Fordelen er, at man kan sikre, at plejefamilie og barn kommer til at passe godt sammen, og at plejefamilien får et realistisk billede af de problemstillinger, som de skal arbejde med. Pointen er, at vi kan mindske mange skuffelser ved at lave en grundig observation først, mener forstanderen.

Når kommunen har fundet en mulig plejefamilie til et barn, bliver barnets primære pædagog ofte sendt ud til familien for at få et indtryk af, om den er det rette tilbud for lige præcis det barn.

– For det er pædagogerne, der kender børnene. De kan fange nogle andre signaler end sagsbehandleren, når de for eksempel putter barnet om aftenen, og barnet betror sig til dem, siger Lene Brund Skov.

– Dermed ser de plejefamilien an på børnenes vegne, og på den måde kan vi hjælpe til, at lille Peter får den rigtige plejefamilie. Og det kan være med til at forebygge, at han skal ud i nye anbringelser.

kab@sl.dk

(Læs mere på de næste sider)

De fem

Stendyssehaven arbejder ud fra fem mekanismer for at sætte børnene i trivsel:

1. Arbejde struktureret herunder individuel struktur for den enkelte barn.
2. Lade barnet føle sig set, hørt og forstået.
3. Lade barnet opleve at være i god stemning.
4. Relationsorienteret arbejde med børnene.
5. Sikre børnene læringsrum og god opdragelse.

kab

Irene Larsen er primær pædagog for en lille pige, og de to har et særligt ritual sammen, hvor de går hen til en bestemt lampe i rummet. Så snakker de om lampen og rører ved den.

– For at børnene kan komme i trivsel sørger vi blandt andet for, at her er ryddet op. Når man er i indre kaos, er det vigtigt, at det ydre er i struktur. Derfor skal der ikke være for mange ting og for mange farver.

**Sanne Kortermann
Sørensen**

Tillid, tryghed og tøjmus

Når de anbragte børn på døgninstitutionen Stendyssehaven skal forberedes til livet i for eksempel en plejefamilie, er ritualer et af pædagogernes vigtigste arbejdsredskaber

**Af Karianne Bengtsen Blem
Foto: Nils Lund Pedersen**

ANBRINGELSER ■ Der står en stor træelefant ved indgangen til døgninstitutionen Stendyssehaven. Elefanten er knap en meter høj, har en blankpoleret året overflade og står med blikket rettet stift mod det brede indgangsparti af glas. Og den står der ikke bare, fordi den ser pæn ud. Det er nemlig fra elefantens brede ryg, at Stendyssehavens børn vinker farvel til mor og far, når de har været på besøg. Hver gang. Det handler om ritualer. Om en lille tøjmus, om en lampe, en godnatsang, om vaskepulver og om parfume. Om ritualer som

pædagogisk værktøj, når børnene efterfølgende skal gøres klar til at blive anbragt for eksempel i en plejefamilie.

Når socialpædagog Irene Larsen vasker sit tøj, er det altid med det samme vaskepulver. Når Irene Larsen tager parfume på, er det altid den samme. Og når Irene Larsen tager smykker på, er det i perioder ofte de samme. Ikke fordi hun ikke bryder sig om forandringer, men fordi hendes arbejde kræver rutine og stabilitet, og fordi de små børn hun arbejder med oplever verden gennem deres sanser.

– De små børn som anbringes her er blevet forstyrrede i deres evne til at danne relationer. Derfor skal vi skabe nogle ritualer, som er med til at udvikler relationen mellem børnene os og os. For at gøre det, skal jeg for eksempel helst dufte af det samme, hver gang jeg kommer på arbejde, forklarer Irene Larsen.

Pointen er, at det enkelte barn skal lære at opbygge kontakten til pædagogen.

– Jeg er for eksempel primær pædagog

for en lille pige. Hver eneste gang jeg møder ind på arbejde, starter jeg med at fortælle hende, at nu er det mig, der passer hende. Jeg tager hende op og går hen til en bestemt lampe i rummet. Så snakker vi om lampen og rører ved den. Og dét ritual er det kun os, der har. På den måde ved hun, at vi har noget særligt sammen og hun er i fokus hos mig.

– Med et andet barn synger jeg den samme godnatsang hver aften. Og det betyder, at så skal ingen andre synge den sang for hende, for det er vores ritual, fortæller Irene Larsen.

Og både ritualet med lampen og godnatsangen bliver koordineret med kollegerne i den periode, hvor socialpædagogerne skal lære børnene at kende og få stablet en relation på benene.

Det samme gør et af de ritualer, som hendes kollega, socialpædagog Sanne Kortermann Sørensen, brugte, da hun i en periode var primær pædagog for en baby, som var meget interesseret i at pille ved hendes halskæde.

– Halskæden var med til at skabe et ritual og en særlig kontakt mellem os. Derfor bad jeg mine kollegaer om ikke at have halskæder på i et stykke tid, for det ritual skulle være vores, mens relationen blev dannet, siger Sanne Kortermann Sørensen.

Letter overgangen

Stendyssehaven ligner ikke umiddelbart et sted, hvor der bor små børn. Der ligger ingen rød/blå trehjulede motorcykler og flyder udenfor. Spande, skovle og river i hid-sige kulører er pakket væk, og når man passerer træelefantens ved indgangen, snubler man ikke over henkastede, sandede gummisko.

Indenfor trisser to små drenge, der næppe har rundet et par år, ned ad gangen. Den ene, en lille mørkhåret fyr, læner sig kælent op af Sanne Kortermann Sørensen og skæver kort op til dagens gæst. Den anden griber fat i støvsugeren og kører mundstykket ihærdigt hen over gulvet med munden vendt op i luften. Døren til et af værelserne står åben. En plade på knap en halv meter sidder i døråbningen og forhindrer babyen, der møver rundt på gulvet derinde i at komme ud. Og det forhindrer de øvrige børn i at komme ind, så babyen ikke får for mange sanseindtryk og bliver overstimuleret.

Socialpædagog Sanne Kortermann Sørensen, var i en periode primær pædagog for en baby, som var meget interesseret i at pille ved hendes halskæde.

– Halskæden var med til at skabe et ritual og en særlig kontakt mellem os, mens relationen blev dannet, fortæller Sanne Kortermann Sørensen.

– I en uges tid op til anbringelsen kommer plejeforældrene her og overtager langsomt ritualerne. De putter børnene og synger sangene, mens vi giver mere og mere slip på børnene

**Irene Larsen,
socialpædagog**

Det er ikke alle af afdelingens otte børn, der er hjemme denne dag. Opholdsstuen og køkkenet er ryddet op. I gangen er legetøjet diskret gemt af vejen på hylderne. Farverne på sofaen, gardinerne og de øvrige møbler er afdæmpede og rolige. Og der er ikke, som det kan ske, når man tropper op i en daginstitution hen på eftermiddagen, hektisk stemning og bunker af legetøj i stærke farver spredt ud over gulvet. Hver-

dagen har faste rutiner med faste spisetider, faste stille-tider og faste sovnetider.

– For at børnene kan komme i trivsel sørger vi blandt andet for, at her er ryddet op. Når man er i indre kaos, er det vigtigt, at det ydre er i struktur. Derfor skal der ikke være for mange ting og for mange farver, fortæller Sanne Kortermann Sørensen.

På gangen hænger en lille tavle med billeder af de pædagoger, der er på vagt den-

– Derudover laver vi en livsbog til barnet, som vi skriver og sætter billeder i. Først og fremmest af mor og far, men også af den pædagog, der har været primær for barnet. Dermed får barnet sin historie med sig, og det skaber livssammenhæng, som får betydning for barnets identitet.

Irene Larsen

ne dag. På den måde ved børnene, hvem der dækker bord om morgenen og putter dem om aftenen.

Socialpædagogerne fokuserer på at gøre børnene parate til at indgå i relationer, når de efter Stendyssehaven skal anbringes i for eksempel en plejefamilie.

– Vi skaber nogle ritualer med børnene, som plejefamilien overtager. På den måde letter vi overgangen mellem anbringelserne, siger Sanne Kortermann Sørensen. Det er i øvrigt hende, der har at gøre med den foromtalte tøjmus.

– Vi har en dreng på halvandet år, som kom hertil og var meget forstyrret i sin evne til at indgå i en relation. Han skelnede ikke personalet fra hinanden og havde dermed svært ved at få en relation til mig som den primære pædagog. Derfor har jeg en lille tøjmus, som jeg kigger på sammen med ham, og som jeg gerne vil have, at han har en forventning om, at vi to kigger på, fortæller hun.

– Men der er ikke andre, der ser stofmusen, for han skal have fornemmelsen af, at vi har noget særligt sammen, siger Sanne Kortermann Sørensen.

Farvelfest

Når den rette plejefamilie er blevet fundet, er barnet i en udslusningsperiode på Stendyssehaven. I den periode kommer ritualerne til gavn. De bliver nemlig plejeforældrenes adgang til at skabe en god kontakt til børnene.

– I en uges tid op til anbringelsen kommer plejeforældrene her og overtager langsomt ritualerne. De putter børnene og synger sangene, mens vi giver mere og mere slip på børnene, siger Irene Larsen.

Sanne Kortermann Sørensen supplerer:

– Når de overtager ritualerne og rutinerne, letter det tydeligvis overgangen for børnene. Vi formidler blandt andet til plejefamilien, hvordan vi putter og trøster barnet. Så det falder i søvn og vågner på samme måde.

Udslusningen tager typisk omkring tre uger, hvor de voksne undervejs taler med børnene om, hvad der skal ske. Der bliver holdt en farvelfest, hvor personalet pynter op på børneafdelingen – med

det samme pynt som ved alle farvelfester.

– På den måde signalerer vi til børnene, hvad der skal ske. Der er en højtidelig stemning, og vi holder en tale for barnet, fortæller Irene Larsen og fortsætter:

– Derudover laver vi en livsbog til barnet, som vi skriver og sætter billeder i. Først og fremmest af mor og far, men også af den pædagog, der har været primær for barnet. Dermed får barnet sin historie med sig, og det skaber livssammenhæng, som får betydning for barnets identitet.

På selve dagen, hvor barnet skal flytte, er der også ritualer. Pædagogerne og barnet pakker tingene i fællesskab og hvis barnet kan, bærer det selv nogle af tingene ud i bilen.

– Derefter samles alle børn og voksne, siger farvel og vinker. På den måde får barnet en oplevelse af, at det har været holdt af, siger Irene Larsen.

Gæst hos plejefamilien

Det gamle dynebetræk fra tiden på Stendyssehaven kan være en god hjælp for barnet, når det flytter til en plejefamilie. Eller et billede af den primære pædagog, der kan ligge under hovedpudden i det nye hjem.

– Ligesom da de flyttede ind her, hvor det for eksempel var mors billede, der lå under hovedpudden, siger Sanne Kortermann Sørensen.

En uges tid efter barnet er flyttet, tager den primære pædagog på besøg hos plejefamilien. Og det gør pædagogen et par gange efter flytningen.

– På besøgene er min rolle at vise, at jeg stadig er til, og jeg giver udtryk for, at relationen er der, og at barnet har betydet noget for mig. Men billedet vender langsomt, og det skal det også, understreger Sanne Kortermann Sørensen.

Denne formiddag på Stendyssehaven følger den lille mørkhårede dreng Sanne Kortermann Sørensen tæt. Han vil ikke have, at der bliver kigget ind på hans værelse. Og det er ham, der bestemmer det. For det er hans hjem – indtil videre.

kab@sl.dk

Noter

Konference om stress

Stress er blevet et stigende problem på mange amtslige og kommunale arbejdspladser. Derfor blev det ved forårets KTO-forlig vedtaget, at Det Personalepolitiske Forum skal gennemføre et projekt om arbejdsbetinget stress.

Projektet har blandt andet til formål at hjælpe udvalgene for medindflydelse og medbestemmelse (MED) og samarbejdsudvalgene (SU) med at aftale retningslinjer for arbejdspladsens samlede indsats for at håndtere arbejdsbetinget stress.

Som en del af projektet afvikles den 2. december 2005 i Odense Congress Center en konference om arbejdsbetinget stress. Der er udsendt invitationer til det øverste medbestemmelses og medindflydelsesudvalg i kommuner og amter. Men derudover vil konferencen også være oplagt for medlemmer af MED, SU og sikkerhedsorganisationen (SIO), herunder ledere, tillidsrepræsentanter, sikkerhedsrepræsentanter, samt personale- og human ressourcemedarbejdere, der kommer til at arbejde med arbejdsbetinget stress.

Det koster 675 kroner at deltage og tilmeldingsfristen er 11. november 2005. Man kan downloade invitation og tilmelde sig via www.personaleweb.dk eller www.lederweb.dk

kl

Løkke har fordelt 'fattighjælp'

289,5 millioner kroner fordelt på 75 kommuner. Det blev resultatet, da ministeriet for nylig fordelte det årlige særtilskud til vanskeligt stillede kommuner. I alt har der for 2005 været afsat 760 millioner til de kommuner, der af den ene eller anden grund har problemer med at få budgettet til at hænge sammen, og tidligere i år er størstedelen af pengene blevet uddelt efter nogle faste kriterier. I anden omgang kunne kommunerne så søge med henvisning til specifikke problemer. 142 kommuner – altså mere end halvdelen af de nuværende kommuner – havde søgt. Største modtager i begge runder var Bornholm, der modtog i alt 40,8 millioner kroner i 'fattighjælp'.

jni

Din TR bliver bedre uddannet

SL satser på at gøre tillidsrepræsentanterne (TR) endnu dygtigere. Derfor er der indført servicedeclarationer, der sikrer TR konstant uddannelse og kompetenceudvikling

Af Kurt Ladefoged

Foto: Kurt Johansen

SERVICEDEKLARATIONER ■ – Med indførelsen af servicedeclarationer sender vi et signal ud til kollegerne på arbejdspladserne om, at vi satser på tillidsrepræsentanterne, og at TR har en helt speciel rolle på arbejdspladsen.

Det siger SL's næstformand Benny Andersen efter at hovedbestyrelsen har vedtaget et sæt servicedeclarationer, som garanterer TR en sammenhængende vifte af uddannelse og kompetenceudvikling:

- Nyvalgte bliver sikret introduktion til TR-funktionen
- Alle TR bliver sikret en basisuddannelse
- Der bliver holdt udviklingssamtaler for TR
- Erfarne TR får efteruddannelse. Her er der tale om en tredobling af kapaciteten
- Der bliver arrangeret jævnlige møder for TR

– Vi søsatte allerede på kongressen i 2002 projektet „Det drejer sig om tillidsrepræsentanten“, som hænger sammen med en kongresvedtagelse „Faglige mål for socialpædagoger“. Kort sagt så betyder det, at det er ude på den enkelte institution, man skal skabe den gode arbejdsplads. Derfor er det vigtigt, at vi har dygtige og engagerede tillidsrepræsentanter, siger Benny Andersen.

– Det betyder naturligvis også, at man ude på arbejdspladserne gør sig grundige overvejelser om, hvem der skal være tillidsrepræsentant. Samtidig vil man så også nu kunne se, hvilke tilbud SL har til vedkommende. I den forbindelse er det meget vigtigt, at medarbejderne bakker op om den TR, man vælger, så vedkommende kan få den nødvendige styrke.

– Al erfaring viser nemlig, at det er på de arbejdspladser, hvor der er et godt samar-

bejde mellem leder og TR, at den gode arbejdsplads udvikler sig, siger Benny Andersen og tilføjer:

– Det bliver der ikke mindst brug for i den kommende tid, hvor vores arbejds-

værdifuldt, siger Jesper Svare.

Inge Klein, der er tillidsrepræsentant på Gudenåkollegiet i Tørring nord for Vejle er også glad for de nye servicedeclarationer:

– Jeg synes, det er godt, at TR bliver ud-

pladser på grund af kommunalreformen skifter arbejdsgiver eller bliver omorganiseret. Skal der være et markant socialpædagogisk arbejdsområde i fremtiden – og det skal der – kræver det en stærk organisering på vores arbejdspladser.

– Her er tillidsrepræsentanten en nøgleperson, fastslår Benny Andersen.

Tilfredshed hos TR

Jesper Svare hører til blandt de erfarne tillidsrepræsentanter, idet han har repræsenteret sine kolleger på Hjortholm Kostskole i Vestsjælland siden 1998. Han er meget tilfreds med de nye servicedeclarationer:

– Det er fint, at der nu bliver beskrevet et klart uddannelsesforløb for nyvalgte tillidsrepræsentanter. Og set fra mit synspunkt er det helt suverænt, at erfarne tillidsfolk nu sikres efteruddannelse. Også gennemførelse af udviklingssamtaler finder jeg meget

Jesper Svare, der har været tillidsrepræsentant på Hjortholm Kostskole i Vestsjælland siden 1998, er godt tilfreds med de nye servicedeclarationer, der sikrer TR konstant uddannelse og kompetenceudvikling.

dannet efter en ensartet standard i hele landet. Det har nok været lidt for forskelligt fra sted til sted. Her i Vejle har vi altid haft en kvalificeret uddannelse.

– På mange måder er de nye servicedeclarationer genkendelige ud fra min hverdag. Så de lever helt op til mine forventninger, siger Inge Klein.

De nye servicedeclarationer er beskrevet i pjecen „Tillidsrepræsentanten. Om din TR-opgave på arbejdspladsen – og SL's visioner og service til dig“. Man kan læse mere i det nyeste nummer af „SL herude“ www.sl.dk/slherude samt downloade pjecen på www.sl.dk/servicedeclarationer.

kl@sl.dk

Aktivfoto: Henrik Sørensen/Scampix

Kommuner bruger for lidt på handicap-hjælp

– Der er to muligheder: enten har Folketinget afsat for mange penge. Det ville være en verdenshistorisk begivenhed, men det kan man jo ikke udelukke. Eller også er der nogle kommuner, som ikke gør det, de skal.

Vagn Ry Nielsen,
formand for KL's social- og
arbejdsmarkedsudvalg

Kommunerne bruger slet ikke de penge til handicappedes merudgifter, som Folketinget giver dem. Og der er store forskelle i kommunernes hjælp. Muskelvindfonden siger ligeud, at nogle kommuner snyder

Af Bille Sterll

HANDICAPPEDE ■ Strøm til kørestolen og sengen, der kan hæves og sænkes, for slet ikke at tale om invalidebilen og medicinen løber op i mange penge. Udgifter, som er nødvendige for at klare en helt almindelig hverdag med et handicap.

Kommunerne har pligt til at dække handicappedes merudgifter ifølge Servicelovens paragraf 84. Princippet i paragraffen er, at handicappede ikke skal stilles dårligere end andre borgere på samme alder og i samme livssituation.

Men der er stor forskel på, hvor mange penge landets kommuner bruger på handicappedes merudgifter. Og kommunerne bruger ikke engang de penge, Folketinget giver dem. Foreningen Muskelsvindfonden siger lige ud, at kommunerne snyder.

Staten dækker halvdelen af kommunernes udgifter til paragraf 84. Men kommunerne bruger slet ikke de penge, som Folketinget bevilger over Finansloven.

I 2003 regnede Folketinget med, at de sam-

lede offentlige udgifter ville løbe op i 171 millioner kroner. Kommunerne fik 86 millioner over Finansloven, men endte med kun at bruge 50 millioner kroner.

I 2004 lød regnestykket så på en samlet udgift på 230 millioner kroner. Folketinget gav de 115 millioner. Men kommunerne brugte i alt kun 80 millioner kroner.

Kommunerne sender altså bevillinger til handicappede tilbage i Finansministeriets kasse.

Store udsving

Kommunerne har meget forskellige udgifter til handicappede borgere. Det viser en oversigt, Socialpædagogernes Landsforbund har lavet ud fra tal fra Danmarks Statistik.

– Det viser, at der er problemer med borgernes retssikkerhed på det sociale område. Det er endnu et eksempel på, at folks behov ikke bliver undersøgt ordentligt, når de har brug for hjælp. Det gør indtryk på mig, når jeg hører forældre til handicappede skildre, hvordan de er nødt til at lægge strategi for at få den rigtige sagsbehandler for at få den hjælp, de har ret til. Man kan jo spørge sig selv, om det skal være op til den enkelte kommune – eller den enkelte sagsbehandler, mener næstformand i SL Mogens Seider.

I gennemsnit betalte kommunerne i 2004 22 kroner pr. voksen borger til handicappedes merudgifter. Gennemsnittet dækker over store forskelle.

Ser man for eksempel på kommunerne i

hovedstadsområdet, bruger kommuner som Stenløse, Albertslund, Søllerød og Hillerød mellem 44 og 50 kroner pr. voksen borger. I den anden ende ligger kommuner som Ledøje-Smørum, Vallensbæk, Ishøj og Birkerød på mellem seks og ti kroner pr. voksen borger.

Nogle byer har flere handicappede indbyggere end andre. Der bor for eksempel forholdsvis mange handicappede i Århus. Men dette kan ikke alene forklare de store udsving. Ser man på landets største kommuner, svinger deres udgifter fra 38 kroner pr. voksen indbygger i Århus over 25 kroner i København til bare 11 kroner i Odense.

Kommunerne snyder

Foreningen Muskelsvindfonden siger ligeud, at nogle kommuner snyder.

– Ud fra tætte, konkrete erfaringer vil jeg sige, at kommunerne simpelthen snyder. Både ved at undlade at orientere borgerne om, at de er berettiget til støtte, og ved at regne forkert eller sige nej, når folk søger, siger udviklingschef Jørgen Lenger fra Muskelsvindfonden.

Derfor gør Muskelsvindfonden meget ud af at vejlede folk om, hvordan de skal søge dækning af deres merudgifter. Men det er også Muskelsvindfondens erfaring, at nogle kommuner nærmest spekulerer i, at mange mennesker ikke anker et afslag.

– Jeg har set i hvert fald 100 ankesager, og jeg har måske tabt 2-3 stykker. Mange mennesker tør ikke anke, andre går ud fra, at kommunen altid har ret, og andre igen magter ikke en lang og anstrengende ankesag. Mange beder end ikke om hjælp, for de ved slet ikke, at de kan få den, siger Jørgen Lenger.

Han nævner et konkret eksempel med en ung mand, som endte med at få 120.000 kroner i efterbetaling fra kommunen. Den unge mand henvendte sig til Muskelsvindfonden for at høre, om han kunne få hjælp til sine udgifter. Kommunen havde nemlig sagt nej.

KL: behov for kurser

Kommunernes Landsforening mener ikke, man på baggrund af tallene fra Danmarks Statistik kan udlede, at der er borgere, som ikke får den hjælp, de er berettigede til.

– Vi ved, at der er store forskelle på fordelingen af mennesker med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Hjælp efter pgf. 84 gives til mange forskellige formål og derfor kan der være forskelle i kommunernes brug af pgf. 84, forklarer konsulent Lise Holten fra

KL's Kontor for Social- og Sundhedspolitik.

KL medgiver dog, at kommunerne kan blive bedre til at bruge paragraffen:

– Derfor er der behov for, at kommunerne bliver bedre klædt på, og vi vil blandt andet lave kurser, hvor brugen af pgf. 84 indgår, siger Lise Holten.

Formanden for KL's social- og arbejdsmarkedsudvalg Vagn Ry Nielsen kan ikke forklare, hvorfor Finansloven skyder over målet år efter år.

– Der er to muligheder: enten har Folketinget afsat for mange penge. Det ville være en verdenshistorisk begivenhed, men det kan man jo ikke udelukke. Eller også er der nogle kommuner, som ikke gør det, de skal. Men det er der ikke bevis for i de tal, du nævner. Jeg forstår godt interessen, men jeg har ingen hjemmel til at sige, at nogen overtræder reglerne, siger Vagn Ry Nielsen.

Minister vil tjekke tallene

Socialminister Eva Kjer Hansen mener ikke, at det er Finansministeriet, der regner galt, når kommunerne har svært ved at bruge de penge, Folketinget bevilger.

– Men jeg hæfter mig ved, at alle sagsbehandlere har haft mulighed for at komme på kursus i de nye regler, og at udgifterne faktisk stiger. Det ser jeg som et udtryk for, at reglerne er ved at slå igennem, siger Eva Kjer Hansen.

Nu går jeg ud fra, at Finansministeriet beregner det her ud fra en rimelig sober vurdering af, hvor niveauet bør ligge ...?

– Det er jeg bestemt enig i, og jeg mener også, at niveauet bør ligge der, siger hun.

Derfor vil socialministeren også holde øje med, om kommunerne bruger pengene:

– Når vi har tallene fra 2005, vil vi se, om der er bedre overensstemmelse mellem bevillingerne og de faktiske udgifter. Og hvis der bliver ved med at være en meget stor forskel, så vil jeg se nærmere på, hvordan paragraffen bliver udmøntet. Vi vil se nærmere på tallene og samtidig se på Ankestyrelsens afgørelser. Det vil give et samlet billede af, om der er problemer, lover socialminister Eva Kjer Hansen.

Folketinget regner med, at kommunerne næste år bruger 300 millioner kroner på handicappedes merudgifter. Eller knap fire gange så meget, som de brugte sidste år.

Se oversigten over kommunernes udgifter til pgf. 84 på www.sl.dk

Forsikring til handicappede

Har du tænkt over, at du kan bruge HANDI Forsikring, når du hjælper borgerne med forsikringer?

Sammen med en gruppe handicapforeninger formidler vi HÆNDELSESFORSIKRING = ulykkesforsikring uden helbredsoplysninger.

BOFORSIKRING = indbo-/ansvarsforsikring, med særlige dækninger og til en yderst rimelig pris.

PENSIONSOPSPARING til et liv som folkepensionist.

KNALLERT- & BILFORSIKRING.

Vil du vide mere, så kontakt HANDI Forsikring, Kløverprisvej 10 B, 2650 Hvidovre, 3635 9640.

Finn Stoltze, Konsulent i LEV

Socialrådgiver-formand klar til fusion med HK

Dansk Socialrådgiverforenings formand Henning Breinholt taler nu åbent for en fusion mellem socialrådgiverne og HK-Kommunal, der organiserer socialformidlerne i kommunerne.

Henning Breinholt indrømmer, at det ikke er nogen nem beslutning, og at det lettelse ville være ikke at skulle tage stilling:

– Men udviklingen i samfundet peger på, at organisationer slår sig sammen. Og vi står stærkt nu, fordi vi har en vare at sælge, siger han til det nyeste nummer af Socialrådgiveren.

– Hvis vi venter, risikerer vi derimod, at udviklingen bringer os i en situation, hvor vi må stå med hatten i hånden. Derfor tror jeg, at et ja til fusion er det valg, der vil gavne os mest, siger Henning Breinholt.

Han tror ikke, at socialrådgiverne kommer til at give køb på den faglige identitet, fordi det netop er den kvalitet, som gør socialrådgiverne attraktive for HK.

– HK går efter vores profession – vores faglige ballast. Vi vil sammen med socialformidlerne være blandt de bedst uddannede i HK, og den fane er jeg sikker på, at HK vil holde højt, fordi det er med til at profilere organisationen, siger Henning Breinholt.

– Ud fra tætte, konkrete erfaringer vil jeg sige, at kommunerne simpelthen snyder. Både ved at undlade at orientere borgerne om, at de er berettiget til støtte, og ved at regne forkert eller sige nej, når folk søger.

Jørgen Lenger, udviklingschef fra Muskelsvindfonden

Med kommunalreformen skal kommunerne overtage alkohol- og metadonbehandlingen, og de kan vælge at overtage hele stofmisbrugsområdet – men hvordan vil misbrugerne blive prioriteret på landets rådhus?

Af Jens Nielsen

Foto: Kirsten Bille/Scanpix

KOMMUNALREFORM ■ Der er sådan set ingen, der tvivler på de gode intentioner. Alligevel er der skepsis og nervøsitet på landets behandlingssteder for stofmisbrugere ved udsigten til, at området med kommunalreformen overgår til kommunerne.

En skepsis, der ikke bliver mindre af, at mange kommuner, store som små, har meldt ud, at de vil overtage amtets forpligtelser på misbrugsområdet fra dag 1 – det vil sige fra 1. januar 2007.

Bekymringen går på flere ting: Selv ikke de nye store kommuner vil kunne håndtere det tunge og krævende arbejde. Misbrugerne vil nemt ende som tabere i de benhårde prioriteringer, kommunerne er tvunget til at foretage. Særligt på alkoholområdet vil kommu-

Kan kommunerne få øje på misbrugerne?

nerne nemt komme til at glemme store, men usynlige grupper af misbrugere. Og med spredningen af indsatsen og ressourcerne fra de nuværende 15 amter til langt flere, mindre enheder, risikerer store dele af den faglige ballast at ryge overbord.

Selv siger kommunerne, at der er brug for nytænkning:

– Det er på tide at stoppe den romantisering af, hvorledes tingene foregår i dag, og erkende, at der er behov for at gå nye veje for at yde en endnu mere helhedsorienteret indsats i forhold til personer med for eksempel et alkoholmisbrug. Det eneste sted, hvor dette kan lade sig gøre, er ved at samle ansvaret i kommunen, således at det bliver muligt at koordinere indsatsen i forhold til misbrugerens relationer til arbejdsmarkedet, til familien, boligen og det øvrige netværk, siger Rafai Atia, der er konsulent på misbrugsområdet i Kommunernes Landsforening (KL).

Men forsikringerne fra kommunerne er ikke nok til at berolige Jens Martin Hansen. Han står i spidsen for Foldbjergcenteret, Nordjyllands Amts Misbrugsorganisation, og er formand for Centerlederforeningen.

– Historisk set må vi jo sige, at misbrugsområdet ikke har været specielt højt prioriteret ude i kommunerne. Det var et meget broget billede, da kommunerne stod for stofmisbrugsbehandlingen. Nogle kommuner lavede da nogle gode tiltag, men i langt, langt de fleste var det noget skidt. Og med den sammenlægning af kommuner, der er lavet, så er der meget, meget få kommuner, der kan varetage hele misbrugsområdet. Det har de simpelthen ikke befolkningsgrundlag til, siger Jens Martin Hansen.

Han peger på, at undersøgelser viser, at der skal være et befolkningsgrundlag på 30.000-40.000 indbyggere samlet i et byområde, før der er grundlag for at opret holde hele viften af behandlingstilbud.

– Kommunerne kan selvfølgelig lave aftaler indbyrdes og vælge at købe ydelserne hos en anden kommune eller hos en privat – men så ryger argumentet om nærhed i indsatsen – så kunne regionen lige så godt stå for driften, mener han.

– Selvfølgelig er der da kommuner, der kan varetage arbejdet selv. København og Frederiksberg gør det jo allerede, og det samme er tilfældet i Randers, Fredericia, Aarhus og Aalborg. Men alle andre steder, og ikke mindst ude i randområderne er jeg bange for, at misbrugerne let kan få et dårligere tilbud.

Spredt for alle vinde

Når det kan ende sådan, skyldes det, at der ganske enkelt ikke vil være ressourcer nok til at sikre lige god kvalitet, hvis det nuværende faglige miljø atomiseres:

– Jeg tror, der er en risiko for, at de nuværende ressourcer bliver alt for spredte. Lad os nu sige, at Aalborg vælger at overtage hele misbrugsområdet, så skal de jo have en stor del af ressourcerne her fra Foldbjergcentret. Regionen vil stadig have forsyningspligt for resten af kommunerne, men det vil blive svært at lave et ordentligt tilbud til dem. Det faglige netværk vil blive fortyndet. Vi har ikke medarbejdere til at strø ud til alle kommunerne, konstaterer Jens Martin Hansen.

– De seneste år har der været stor fokus på de varierede tilbud og på forskellen fra amt til amt. Og der er da pokkers til forskel, men hvis vi går fra 15 amter til 98 kommuner, jamen, så bliver der da for alvor forskel.

Anette Søgaard Nielsen, leder, Behandlingscentret i Fyns Amt

Heller ikke Anette Søgaard Nielsen er tryk ved, at kommunerne tager over. Hun er leder af Behandlingscentret i Fyns Amt og frygter, at den faglige viden og udvikling får det svært efter reformen.

– Ekspertisen bliver spredt, og de kommunale enheder i mange tilfælde vil være alt for små til at give fagligt spillerum. Man kan ikke udvikle sig og udvikle indsatsen med så små enheder. Jeg tror da, at der er de bedste intentioner ude i kommunerne, men når pengene ikke er der, så er misbrugsområdet meget udsat, siger Anette Søgaard Nielsen, der personligt håber, at kommunerne tænker i kommunale fællesskaber, når de fremover skal drive alkoholbehandlingsinstitutionerne.

Hertil siger Rafai Atia, at KL godt er klar over, at det er vanskeligt at rekruttere det fornødne personale til at løfte opgaven, men der er ingen grund til at frygte en fragmentering af den viden som eksisterer i dag.

– KL anbefaler nemlig en meget høj grad af tværkommunale samarbejder på dette felt. En model kunne være, at kommunerne indgår i et samarbejde med de øvrige kommuner i regionen om etablering af et tværfagligt team. Teamet placeres sammen med visitationsenheden i et center, der skal varetage udredningsarbejdet, udarbejde de nødvendige behandlings- og handleplaner for den enkelte misbruger samt sikre den fornødne koordination.

Rafai Atia påpeger, at der i centret desuden er mulighed for at skabe et mere bæredygtigt fagligt team.

– Endeligt er det vigtigt at gøre opmærksom på, at viden er knyttet til de institutio-

ner som kommunerne overtager, og disse overgår som en samlet enhed til kommunerne.

Overser de usynlige

Anette Søgaard Nielsen peger på et andet faremoment i forbindelse med den kommunale overtagelse, nemlig at kommunerne på alkoholområdet ikke får fat i den største enkeltgruppe af misbrugere, fordi de ikke kan tilbyde den samme anonymitet, som amterne kan i dag:

– Jeg tror, der er en risiko for, at kommunerne kommer til at overse dem, der er sværest at få øje på: Dem, der passer deres arbejde, hvis familieliv er nogenlunde intakt, hvis liv hænger nogenlunde sammen, som har et misbrugsproblem, men som ikke ønsker at blive sociale klienter. Den

– Jeg frygter, at det vil blive en meget kvantitativt orienteret behandlingsindsats, og det har altid været et af de store problemer på misbrugsområdet: Man har ikke set på indholdet, på kvaliteten.

**Jens Martin Hansen, leder af
Foldbjergcenteret,
Nordjyllands Amts Misbrugsorganisation**

gruppe udgør cirka halvdelen af vores brugere, og de får svært ved at bevare deres anonymitet, hvis de skal op på det lokale rådhus for at få hjælpen. Det bliver for eksempel svært for skolelæreren, pædagogen eller andre kommunalt ansatte, mener hun.

– Det, jeg hører, er, at kommunerne især er optaget af at målrette tilbuddene mod de social klienter – og det er da klart: Dem har de at gøre med i forvejen, og de fylder godt i forvaltningen. Og jeg vil da slet ikke afvise, at for denne gruppe kan det være

bedre at få hele deres sag samlet i kommunen – det kan meget vel være, at det giver en bedre sammenhæng, siger Anette Søgaard Nielsen

Kommunerne argumenterer netop med, at de kan skabe bedre sammenhæng over for den enkelte borger,

men selvom kommunal overtagelse måske kan give en bedre koordinering for en mindre del af alkoholmisbrugerne, rummer kommunal overtagelse også mange risici, mener hun.

Hertil siger Rafai Atia, at KL er forundret over dette synspunkt, som bygger på en række skrækscenarier, der intet hold har i virkeligheden.

– Der er ingen grund til at misbrugeren fremover skal henvende sig til kommunen for at få tilbudt behandling, hvorfor skulle borgeren det? Der er jo ingen misbruger, der i dag henvender sig på amtsgården for at behandling. Borgeren henvender sig i sit lokale misbrugscenter, hvor det er muligt at få råd, vejledning samt behandling for misbruget. Og det er lige præcist hvad borgeren skal gøre fremover.

– Endvidere vil vi i KL da gerne gøre opmærksom på, at en række kommuner allerede i dag tilbyder deres borgere behandling for alkoholmisbrug, og disse kommuner har ikke færre i behandling end amtet har, siger Rafai Atia.

Lavstatusområde

Både Anette Søgaard Nielsen og Jens Martin Hansen erkender, at der er brug for bedre sammenhæng mellem indsatsen i amter og kommuner – men de har ikke meget fidus til, at den sammenhæng opnås ved at lægge misbrugsområdet ud til kommunerne:

Anette Søgaard Nielsen peger på, at der allerede nu er stor forskel på tilbuddene i amterne – og at den forskel ikke bliver mindre:

– De seneste år har der været stor fokus på de varierede tilbud og på forskellen fra amt til amt. Og der er da pokkers til forskel, men hvis vi går fra 15 amter til 98 kommuner, jamen, så bliver der da for alvor forskel, siger hun.

Jens Martin Hansen er enig:

– Men trods forskellene så kan vi i dag tilbyde en 'totalløsning', hvor vi kan integrere forebyggelse, behandling og efterbehandling til den samme person med forskellige fagpersoner tilknyttet. Og det tror jeg ikke på kan lade sig gøre i en lille randkommune. De sætter ikke tre personer af til de syv forkølede stofmisbrugere, de har, forudser han.

– Jeg frygter, at det vil blive en meget kvantitativt orienteret behandlingsindsats, og det har altid været et af de store problemer på misbrugsområdet: Man har ikke set på indholdet, på kvaliteten. Og det har aldrig været et interessant eller populært – altså, det er ikke et område, der bliver rejst statuer af politikerne, siger Jens Martin Hansen, der desuden savner stærke brugerorganisationer til at tale misbrugernes sag.

Anette Søgaard Nielsen peger på, at kommunerne efter reformen har et tungtvæjende incitament til at gøre en ordentlig

indsats:

– Efter reformen skal kommunerne selv betale en del af udgifterne ved borgernes indlæggelser på hospitalerne. Og misbrug er noget, der fylder meget på vores sygehuse, så en manglende indsats på misbrugsområdet kan komme til at koste kassen ude i kommunerne. Men det er

selvfølgelig ikke noget, den enkelte misbruger kan bruge til noget, og inden den udgift slår igennem og får kommunerne til at opruste indsatsen, kan vi have tabt masser af viden på gulvet, siger Anette Søgaard Nielsen.

jni@sl.dk

Foto: Niels Rosenvold

Penge til Beslan-ofre

Forbundsformand Kirsten Nissen fik på generalforsamlingen i SL Vejle Amt den 24. oktober overrakt 26.000 kroner, som skal sendes videre til børnene i Beslan i Nordossetien. Børnene blev i september 2004 ramt af en terroraktion mod deres skole.

SL Vejle har siden da solgt 650 t-shirts til 140 kroner stykket, hvoraf de 40 kroner er gået til børnene i Beslan. Generalforsamlingen besluttede, at salget af t-shirts skal fortsætte, og at modtagerne fremover bliver International Børnesolidaritet.

kl

Livshistoriebøger – et pædagogisk værktøj og kommunikationsredskab

Tid til fordybelse på den græske ø Leros

Et kursus i udarbejdelse af livshistoriebøger som et pædagogisk værktøj i arbejdet med mennesker med tidlige brud og svigt i deres relationer. Desuden bruges en dag på de psykisk syge/udviklingshæmmedes historie og nuværende livssituation på Leros v. Socialpædagog Annet Poulsen. Studiebesøg på The Mental Hospital.

Tid og sted: Den 15.09. til den 22.09.2006

Antal deltagere: max 12

Pris: kr.7800 incl. Flyrejse, kursusafgift, ophold på hotelpension og morgenmad.

Kursusprogram og yderligere oplysninger fås på hjemmesiden:

www.ingridstroem.dk, eller tlf.nr. 48390607 el. 21844140

Sidste frist for tilmelding og betaling den 31.03.2006

Tilmelding: Skriftligt eller på ingridstroem@hotmail.com.

Noter

I Vejle klapper de også hesten

I sidste nummer af Socialpædagogen beskrev vi, hvordan kommuner og amtet i Nordjylland har sat sig sammen for at planlægge den kommunale overtagelse af amtets tilbud. Også i Vejle Amt klapper kommunerne hesten og springer ikke lige ud i en overtagelse. Efter en dialog mellem kommunerne og amtet er man blevet enige om, at ansvaret for de svært hjerne-skadede, handicappede børn og autister skal blive i regionen. I sidste ende betyder det, at regionen skal stå for driften af cirka 25 institutioner og tilbud, mens et tilsvarende antal fordeles mellem kommunerne. Kommunerne har generelt set overladt tilbud, hvor der kun er et mindretal af lokale brugere, til amtet.

jni

Tjek trygheden i kommunen

Regeringen har i forbindelse med vedtagelsen af kommunalreformen nægtet at indgå en tryghedsaftale med de ansattes organisationer. Derfor forsøger de faglige organisationer at indgå lokale tryghedsaftaler med de enkelte kommuner.

Kun cirka en tredjedel af kommunerne har i dag tryghedsinitiativer på plads. Nu har FOA – Fag og Arbejde etableret et tryghedsbarometer på sin hjemmeside, hvor man kan gå ind og se, om der er lavet tryghedsaftaler eller andre initiativer i ens kommune.

Tryghedsbarometeret kan findes på www.foa.dk/tryghedsbarometer

kl

Nyt netværk følger kommunalreformen tæt

Netværket, der består af brugere og fagfolk, vil følge kommunalreformens betydning for handicappede børn og voksne, anbragte børn og unge, hjemløse, stofmisbrugere og andre grupper med behov for en særlig social eller specialpædagogisk indsats.

– Vi er enige om, at kommunalreformen vil få stor betydning for vores områder, og derfor bør de ændringer, den medfører, hele tiden følges tæt, siger Henning Breinholt, formand for Socialfaglig branche i Det Kommunale Kartel.

Netværkets deltagere er blandt andre SL, De Samvirkende Invalideorganisationer, Landsforeningen LEV, Landsforeningen SIND, HK/Kommunal og Danmarks Lærerforening.

Imp

Vi skal gøre noget nu

Opfordringen kom fra den afgående formand Runa Stach, til deltagerne i SL's generalforsamlingen i Århus. Verne Pedersen blev valgt som ny formand.

Af Anja Dybris

Fotos: Jonna Fuglsang Keldsen

AMTSKREDSGENERalforsamling ■ SL Århus arbejder i god overensstemmelse med medlemmernes forventninger, hvis man kan dømme efter reaktionerne på generalforsamlingen.

Bestyrelsens beretning og opsummering af rigets tilstand, kommunalreform og faglighed og dens forslag til fremtidigt arbejde blev modtaget med klapsalver – uden debat.

– Det værste du kan gøre er ikke at gøre noget, fastslog den afgående formand Runa Stach igen og igen, da hun på bestyrelsens vegne afgav sin sidste beretning.

– Uligheden bliver større, desværre uden de store protester fra befolkningen. Det er ikke moderne at være vred og indigneret, og det opfattes som stiltiende accept, sagde

hun og opfordrede socialpædagoger til at gøre noget – nu.

For ved lokalvalgene vælger danskerne de politikere, der bliver socialpædagogers nye arbejdsgivere, og som skal beslutte, hvilke rammer de vil give anbragte børn og unge, hjemløse, psykisk syge og udviklingshæmmede mennesker til at kunne få et liv på lige vilkår.

Ingen i klemme

– Arbejdet med strukturreformen vil fortsat være centralt, og det er vigtigt, vi beskriver, hvad vi kan og gør og hvorfor, sagde Runa Stach.

Henrik Qvist fra bestyrelsen mente, at kommunalreformen er det største liberale korstog, der endnu er set.

– Det handler om markedsgørelse, sagde han og tilføjede, at også demokratiet får nogle skår, når 3.000 folkevalgte bliver taget ud af cirkulation.

Allerede i september ansatte amtskredsen en projektleder til at påvirke konsekvenserne af strukturreformen.

– Kommunerne siger, de kan det hele, men de ved ikke en dyt om, hvilke mennesker, vi arbejder med, fremhævede Kirsten Nissen, forbundsformand og medlem i SL Århus.

– Men når nu alle socialpædagoger får ny arbejdsgiver, så brug chancen til ny udvikling, opfordrede hun og lovede, at ikke et eneste SL-medlem ville komme i klemme i de nye strukturer.

Så girafferne

De 149 medlemmer kom ikke kun for at høre beretning og planer for de næste to år, men også for at se girafferne og stemme på et godt hold til at stå i spidsen for det fagpolitiske arbejde.

Alle opstillede fik et minut til at fortælle, hvad de brændte for, og tilsammen kom de rundt om emner som (lige)løn, arbejdsmiljø, TR-vilkår, kvalitet i tilbud, faglighed og en nærværende fagforening.

Tre kvinder i fokus ved generalforsamlingen i Århus. Fra venstre: Runa Stach, afgående formand for SL Århus, Kirsten Nissen, forbundsformand, som repræsenterede SL's forretningsudvalg, og Verne Pedersen, der blev valgt til ny formand i Århus.

Verne Pedersen, 48, er ny formand for SL Århus – valgt uden modkandidat.

Hun er mangeårigt medlem af bestyrelsen og har som faglig sekretær i fire år været en del af SL Århus' politiske ledelse. Før da var hun frikøbt i to år til at arbejde med projekter om Den Gode Arbejdsplads

Verne er uddannet som pædagog i 1979 og desuden diplomuddannet og har arbejdet med misbrugere i Århus kommune, hvor hun også var tillidsrepræsentant og fællestillidsrepræsentant.

Verne Pedersen, der blev valgt til ny formand, præsenterede det fremtidige arbejde:

– SL Århus vil være til stede på arbejdspladsen og i tæt dialog med jer både via veluddannede tillidsfolk og på dialog- og arbejdspladsmøder.

Hun præsenterede et nyt projekt, som skal styrke samarbejdet mellem tillidsrepræsentanter og sikkerhedsrepræsentanter for at forbedre arbejdsmiljøarbejdet. Et par forsøg på interesserede arbejdspladser skal udvikle redskaber, som kan bruges af alle.

– Faget og arbejdet skal profileres over for de ansvarlige politikere, og det skal også stå lysende klart for nyuddannede og ikke-organiserede, hvilken indflydelse SL har på overenskomst, arbejdsvilkår og udvikling af faget, sagde hun.

Anette Filtenborg Madsen, Langagerskolen, blev nyvalgt som faglig sekretær.

Vestsjællands amtskreds tager allerede nu hul på samarbejdet med Roskilde amtskreds, for som det tegner til nu, bliver de to kredse lagt sammen, når kommunalreformen træder i kraft

Af Karianne Bengtsen Blem

Foto: Kurt Johansen

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING ■ I SL's amtskreds i Vestsjælland er man allerede godt i gang med at samarbejde med Roskilde amtskreds, for sandsynligvis bliver de to kredse lagt sammen om et års tid.

- Vi ser positivt på forandringerne, som ligger ganske godt i tråd med det intensive samarbejde, der er ført på mange områder, sagde formand for amtskredsen i Vestsjælland Jan Vium, da kredsen den 5. oktober holdt generalforsamling med knap 30 fremmødte medlemmer. I øvrigt den sidste af slagsen, før det nye kommunale Danmarkskort og dermed en ny fordeling af SL's kredse, ser dagens lys. Foreløbig er oplægget fra hovedbestyrelsen nemlig, at SL Storstrøm tillægges Vallø, Haslev og Fuglebjerg kommuner. Herefter vil det resterende SL Vestsjælland og det resterende SL Roskilde blive lagt sammen til Midtsjællands kreds.

SL Roskilde er derfor blandt andet blevet inviteret inden for i det medlemsblad, som er fælles for Storstrøm og Vestsjælland. Og når kommunalvalget er overstået, tager Roskilde, Vestsjælland og Storstrøms Amtskredse i samlet flok ud til kommunerne for at tale om det fremtidige arbejde inden for det socialpædagogiske område.

- Målet er at sikre de bedst mulige rammer for det socialpædagogiske arbejde, uanset om arbejdspladserne skal leve i kommuner eller regioner, sagde Jan Vium om det fremtidige arbejde.

- SL skal aktivt tage del i debatterne omkring de personalepolitiske forhold og sikre, at fagforeningerne i samarbej-

På generalforsamlingen slog formanden Jan Vium fast, at det gælder om at sikre de bedst mulige rammer for det socialpædagogiske arbejde, uanset om arbejdspladserne efter 1. januar 2007 kommer til at ligge under kommuner eller regioner.

Klar til samarbejde

de med regionen og de nye kommuner får etableret et godt fundament for det videre arbejde i de nye samarbejdssystemer. SL skal aktivt medvirke i den offentlige debat om socialpolitikken og rammerne for den. Herunder sikre, at opgaverne fortsat varetages af kompetente pædagoger.

Også næstformand i SL Benny Andersen, der var med på generalforsamlingen, havde kommunalreformen på dagsordenen i sin tale.

- Det socialpædagogiske område står overfor nogle meget store udfordringer, når kommunalreformen træder i kraft. Og der er god grund til bekymring, for i værste fald kan der ske en afvikling af 25 års faglig udvikling på området. Det er allerede ventet, at der sker en afspecialisering, sagde Benny Andersen og henviste til, at det er 25 år siden amterne overtog den tidligere særforborg.

- Men også på børn- og ungeområde i forhold til anbringelser, når anbringelsesreformen træder i kraft. Rundt omkring i kommunerne diskuteres der allerede, om børnene overhovedet skal anbringes, eller om de skal integreres i daginstitutioner eller såkaldt rummelige folkeskoler.

- Men der er brug for selvstændige socialpædagogiske tilbud for de mest udsatte, understregede Benny Andersen og opfordrede derfor medlemmerne til at fortælle om, hvad de socialpædagogiske tilbud har at byde på.

kab@sl.d

Generalforsamling i SL's amtskredse

Der var et rigtig godt fremmøde i Musikhuset i Esbjerg, da SL i Ribe holdt sin generalforsamling, hvor de store, kommende ændringer i den kommunale struktur stod højt på dagsordenen.

SL i Ribe går nye veje

Kredsgeneralforsamlingen gav sine lokale repræsentanter fuld opbakning til at arbejde med kommunalreformen og en nye struktur i SL

Af Lone Marie Pedersen
Foto: Bent Sørensen,
Medvind Fotografi

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING ■ SL i Ribe er ikke bange for at prøve nyt. Det er medlemmerne heller ikke. Kredsgeneralforsamlingen den 24. oktober var som noget nyt annonceret på nettet og for første gang nogensinde var den henlagt til Musikhuset i Esbjerg. Godt 70 socialpædagoger mødte frem. I mange år har SL's lokalkreds og mange med dem ikke villet sætte deres ben i musikhuset, fordi nogle bevaringsværdige, gamle træer måtte vige pladsen for byggeriet. Da de første byggemaskiner kørte ind på grunden, lænkede adskillige esbjergensere sig til træerne. Træerne faldt, og med dem også det 23 år gamle socialdemokratiske flertal i byrådet. Siden har Venstre haft magten.

Nu mange år senere har SL og esbjergenserne altså taget musikhuset til sig. Tilbage er kun igen at få et socialde-

mokratisk flertal i byrådet. Men det kan der måske ændres på ved kommunalvalget den 15. november, sagde kredsformand Michael Madsen i sin mundtlige beretning.

Det var en meget politisk tale, som formanden i år havde valgt at holde. Socialpædagogerne står over for meget store ændringer med en ny kommunal struktur, og derfor er det vigtigt at tænke sig om ved det kommende valg, fordi det er de politikere, som bliver valgt i november, der skal bære den nye struktur igennem.

Kommunalreformen er ifølge Michael Madsen ikke kun en ændring af det kommunale landkort, den betyder også nye måder at tænke på.

– Efter min vurdering er det højere mål med reformen en ændret styring og et ideologisk ønske om, at private udbydere i langt højere grad skal sikres adgang til at konkurrere om at løse offentlige opgaver.

I Region Syddanmarks første forslag til en ny organisering kan man se, at regionen ønsker at understøtte kommunernes muligheder for at udlicitere opgaverne. Derudover vil man understøtte institutionernes salgs- og markedsføringsopgaver, fortalte Michael Madsen og tilføjede:

– Så hvis vi som socialpædagoger tidligere har følt, at økonomien var alt for styrende og ofte begrænsede os i at udføres vores ar-

bejde, så tror jeg desværre, at vi kommer til at se meget mere af samme slags.

Ingen tryghedsaftale

Et af SL's helt store opgaver i det kommende år bliver at sikre medlemmernes løn- og ansættelsesforhold hos de nye arbejdsgivere. Det har ikke været muligt at få en central tryghedsgaranti igennem for de offentligt ansatte. Men lokalt har en del kommuner lavet tryghedsaftaler, fortalte Michael Madsen

I hver af de nye kommuner og i regionerne bliver der nedsat et forhandlingsudvalg bestående af både medarbejdere og arbejdsgivere. Det er udvalgets opgave at forhandle en ny MED-aftale.

– I SL påtager vi os gerne opgaven og vil deltage i alle de forhandlingsudvalg, hvor det bliver muligt at få en plads.

Ny lokal SL-struktur

Michael Madsen nævnte i sin beretning, at SL's struktur også skal ændres, så den kan modsvare de nye kommuner og regioner. Forslaget fra SL's Hovedbestyrelse er, at den nuværende amtskreds i Ribe og Sønderjylland går sammen med Kolding i en Region Syddanmark.

Michael Madsen opfordrede deltagerne til at deltage i debatten om en ny struktur.

Kun tre tog imod invitationen. To foreslog, at SL overvejede at fusionere med BUPL, da man fremover får samme arbejdsgiver. En tredje foreslog at SL afventede sin strukturændring, indtil BUPL var færdig

med at ændre sin.

Michael Madsen blev genvalgt som formand, og en ny kredsbestyrelse blev valgt. Hvem det er, kan man se på www.sl.dk/amtskredse/ribe. Her kan man

også læse Michael Madsens skriftlige beretning og amtskredsens pressemeddelelse: „Kommunalreformen svigter udsatte borgere“.

Imp@sl.dk

Kan næsten ikke vente

SL Ringkjøbing Amt er parat til at slutte sig sammen med SL Viborg Amt efter kommunalreformen. Man arbejder allerede nu tæt sammen på en række områder

Af Kurt Ladefoged
Foto: Henrik Bjerg

AMTSKREDSGENERALFORSAMLING ■ De to amtskredse har længe flirtet med hinanden. Nu er det kommet så vidt, at de er klar til brudefærd. Faktisk er de så ivrige efter at fuldbyrde ægteskabet, at de har besluttet at leve på „polsk“.

Det drejer sig om SL Ringkjøbing og Viborg amter, der på deres generalforsamlinger har besluttet at intensivere samarbejdet yderligere i forventning om, at de efter kommunalreformen og den påtænkte nye lokale SL-struktur vil blive sluttet sammen til én kreds.

På generalforsamlingen den 24. oktober bekræftede de 35 fremmødte medlemmer enstemmigt, at SL Ringkjøbing Amt kan betrede den vej, som amtskredsformand Kirsten Hornbæk fremlagde i sin beretning:

– Det udkast til en ny lokal struktur, som hovedbestyrelsen har fremlagt, skal der først træffes beslutning om på en ekstraordinær kongres i april 2006. Men jeg må sige, at vi her i Viborg og Ringkjøbing ingen problemer ser i forslaget. Tværtimod.

– Vores to kredse har længe „flirtet“ med hinanden, og vores bestyrelser har haft møder om, hvordan vi kunne udvide samarbejdet. Jeg tror, det kan være sundt at blive en større enhed, som kan mindske sårbarheden og dermed give en bedre medlemsservice – hvad enten vores medlemmer bor i Skive, Hvide Sande eller Silkeborg, sagde Kirsten Hornbæk.

Derfor bad hun også under punktet „Fremtidigt arbejde“ om, at den nye bestyrelse får bemyndigelse til at indgå et mere forpligtende driftssamarbejde med SL Viborg, så man kan flytte sammen i ét kontor uanset udfaldet af den ekstraordinære

Kirsten Hornbæk, formand for SL Ringkjøbing, fik generalforsamlingens opbakning til at stramme op over for de tillidsrepræsentanter, som aldrig kommer til de møder, de bliver indkaldt til af SL.

kongres til april:

– Hvis det viser sig, at der ikke bliver tale om egentlige fusioner, mener vi fortsat, at vi er bedre stillet ved at lægge de to små kredse sammen i et samarbejdsfællesskab. Nu vil det jo ikke ske i morgen, og vi har da også nogle forpligtelser med hensyn til varsling af medarbejdere, opsigelser af gamle lejemaal med videre, sagde Kirsten Hornbæk.

Det fik hun forsamlingens opbakning til. Der var også tilslutningen til at stramme op over for de tillidsrepræsentanter (TR), som aldrig kommer til de møder, de bliver indkaldt til af SL. Det har det seneste årstid været godt en tredjedel af de valgte TR.

– Jeg synes, det er et stort problem, at vi har cirka 30 tillidsrepræsentanter, som har kompetence til at indgå aftaler på SL's vegne på deres arbejdsplads, men aldrig møder frem til møder hos os, sagde tillidsrepræsentant og medlem af amtskredsbestyrelsen Anders Drejer.

– Medlemmerne på disse arbejdspladser har jo ikke nogen sikkerhed for, at de aftaler, der indgås, er i overensstemmelse med SL's politik.

Derfor fik bestyrelsen mandat til at kunne fratage disse TR deres kompetence til at indgå aftaler på SL's vegne, hvis de ikke i rimeligt omfang møder frem til de møder, SL indkalder dem til.

Kommunalreform og valgkamp

Som i andre amtskredse optager kommunalreformen og de voldsomme omvæltninger, der er på vej, også medlemmerne i Ringkjøbing Amt. Her har borgmestrene i de kommende nye store kommuner også spillet med musklerne og hævdet, at de stort set kan overtage det hele.

– Her kunne jeg godt ønske mig nogle overvejelser om, hvordan man i kommu-

nerne har tænkt sig at bevare specialviden inden for de særlige sociale områder. Eller at sikre at det rigtige tilbud er tilstede, samt hvordan man vil indgå i forpligtende samarbejder med de andre nye kommuner – netop for at bevare specialiseringen, sagde Kirsten Hornbæk og fortsatte:

– Jeg mener ikke, at vi stiltiende skal se på, at det specielle område på den måde bliver forringet, fastslog Kirsten Hornbæk.

Det var generalforsamlingen helt enig med hende i. Og det førte da også over i en debat om den igangværende kommunale valgkamp. Her var der bred enighed om, at socialpædagoger bør møde op til valgmøderne og være med til at præge debatten om indholdet af fremtidens sociale tilbud.

kl@sl.dk

Stort skridt for socialpædagogikken

„Socialpædagogik – integration og inklusion i det moderne samfund“ er en af de vigtigste bøger i de senere år for socialpædagogikkens udvikling og selvstændiggørelse. Bogen er et udtryk for en dyb solidaritet for mennesker, som har brug for hjælp og støtte til at leve et værdigt liv, og bogen er også et udtryk for et stort engagement i udviklingen af det socialpædagogiske fag.

I bogen undersøges og præsenteres betingelser for en øget selvstændiggørelse af socialpædagogikken som fag med vægt på udvikling af større autonomi og professionelt råderum. Ligeledes undersøges, hvordan denne faglige styrkelse kan føre til, at mennesker i marginaliserede og ekskluderede sociale positioner kan vinde større kontrol over deres tilværelse ved, at socialpædagogikken medvirker til at udvide de fælles og individuelle råderum.

Socialpædagogikkens selvstændiggørelse

Der opstilles tre scenarier for socialpædagogikkens mulige udvikling:

- Socialpædagogikken inddefineres i andre professioner.
- Socialpædagogikken bliver til almenpædagogik.
- Socialpædagogikken selvstændiggøres.

Det er det sidste scenario, der forfølges i bogen.

Der opstilles fire afgørende kundskabsfelter for udviklingen af socialpædagogikken, som et fag med et selvstændigt kundskabsgrundlag. Felterne tjener til en eksPLICIT formulering af socialpædagogikkens faglige forankring, der kan forøge den faglige autonomi og omfatter det samfundsmæssige, institutionelle, relationelle og det individuelle kundskabsfelt.

Sociale bånd

Socialpædagogik beskrives som en samfundsmæssig indsats, der har til formål at

opretholde samfundets sammenhængskraft og den sociale orden bredt forstået. Det fundamentale sigte for socialpædagogikken er at udvikle sociale bånd mellem mennesker indbyrdes og i særdeleshed mellem individer og de samfundsmæssige institutioner.

Socialpædagogikken intervenserer på samfundets sociale konfliktsteder, hvor menneskers livsvilkår er truet – altså socialpædagogisk indsats er rettet mod individer og grupper af individer, der befinder sig på samfundets konfliktsteder i spændingsfeltet mellem integration og marginalisering eller direkte udstødelse.

Socialpædagogikkens faglige grundlag kan forstås som pædagogiske og sociale processer, hvis sigte er at forebygge marginalisering og udstødelse fra livsområder som af samfundet og det enkelte individ tillægges betydning for at kunne leve et værdigt liv i anerkendte fællesskaber. Er marginalisering og udstødelse allerede en realitet, skal den opbygge menneskets personlige og sociale kapacitet for at styrke social deltagelse på væsentlige livsområder.

Kundskabsperspektiver

Med udgangspunkt i modernitetsteorikerne Giddens, Bauman, Luhman og Beck analyseres det moderne samfunds kendetegn, og socialpædagogikkens fire kundskabsfelter reflekteres i lyset af moderniteten. I bogen opstilles en række socialpædagogiske kundskabsperspektiver:

- Forhindre yderligere social eksklusion.
- Sikre faglig åbenhed om normalitetsforestillinger.
- Indsigt i moderne kompetencer som eksklusionskriterier.
- Skabe forudsætninger for det livslange inklusionsarbejde.
- Gentænke forholdet mellem individ og fællesskab.
- Skabe social mobilisering – horisontalt

og vertikalt.

- Tilvejebringe betingelser for både sikkerhed og frihed.
- Styrke kommunikationen om livsførelser.
- Udvikle tværfaglige kundskabsformer.
- Udvikle det socialpædagogiske perspektiv i normalinstitutioner.

Bogens efterfølgende kapitler analyserer begreberne normalitet og afvigelse, integration, marginalisering og udstødelse, social inklusion og eksklusion, samt identitetsdannelse i et teoretisk perspektiv og en socialpædagogisk forståelse af begreberne præsenteres.

Modsetsningsfyldt krydsfelt

I bogens afslutning fremhæves, at socialpædagoger handler i et modsætningsfyldt krydsfelt af styringsinteresser, at praksisfeltet er et foruddefineret handlerum, hvor magtfulde instanser kæmper for at definere opgavens karakter og måden den skal løses på. At økonomisk og forvaltningsmæssig styring stiller særlige krav til administrative procedurer og faglige metoder for forestillinger om normalitet.

Det socialpædagogiske råderum skal derfor konstant gendefineres og tolkes på baggrund af disse strukturelle betingelser, som brugernes stigende forventninger om individualisering af det socialpædagogiske arbejde, øgede krav om standardisering fra den statslige forvaltning af den socialpædagogiske indsats, regulering i øget omfang af den socialpædagogiske praksis af markedsmekanismer, og krav til effektivisering og endelig en tiltagende styring af videnssamfundets krav om øget videnskabeliggørelse af den professionelle praksis.

Det er i dette krydsfelt, at socialpædagogikken skal udvikle sine egne teorier, metoder og værdier – ved at magte dialogen med sin omverden i sit eget fagsprog. Bogen er et væsentligt bidrag hertil, og skal varmt anbefales til alle, for hvem udvikling af socialpædagogikken ligger på sinde. Den sætter rammen for en nødvendig debat om reformulering af det socialpædagogiske sprog og roller, af den socialpædagogiske selvforståelse og socialpædagogikkens udfordringer.

Den har et budskab til studerende og undervisere på pædagogseminarierne og de sociale højskoler samt alle professionelle, som arbejder med børn, unge og voksne i marginaliserede og udsatte positioner og til de organisationer, der repræsenterer de professionelle.

„Socialpædagogik – integration og inklusion i det moderne samfund“ af Bent Madsen. Hans Reitzels Forlag. 352 sider. Pris 325 kroner.

Stem på en SL'er

Der er SL-medlemmer opstillet til regions- og kommunervalget overalt i landet

Region Hovedstaden

I Gladsaxe Kommune er Poul Reher Jensen opstillet for SF.

I Gladsaxe Kommune er næstformand i SL Mogens Seider opstillet for SF.

I Gribskov Kommune er Fleming Møller opstillet for SF.

I Hillerød Kommune er Knud List Larsen opstillet for Socialdemokraterne.

I Københavns Kommune er Frank Hede-gaard opstillet for SF.

Region Sjælland

Til regionsvalget er Jørn Christensen opstillet for SF.

I Faxe Kommune er socialkonsulent Gitte Blume opstillet for Socialdemokraterne.

I Faxe Kommune er Marie Sonne opstillet for SF.

I Faxe Kommune er Preben Jørgensen opstillet for Socialdemokraterne.

I Kalundborg Kommune er Inge Berg Hansen opstillet for SF.

I Kalundborg Kommune er Torben Densen opstillet for SF.

I Køge Kommune er Erling Thomsen opstillet for SF.

I Lollands Kommune er Jørgen „Rassi“ Rasmussen opstillet for SF.

I Lollands Kommune er Kjeld Saul opstillet for Socialdemokraterne.

I Køge Kommune er Kim Christian Jensen opstillet for SF.

I Næstved Kommune er Søren Dysted Nielsen opstillet for Socialdemokraterne.

I Slagelse Kommune er Poul Landsvig opstillet for Socialdemokraterne.

Region Nordjylland

I Thisted Kommune er Thomas Hauge opstillet for Enhedslisten.

I Aalborg Kommune er Bente Fjordside opstillet for Socialdemokraterne.

Region Midtjylland

Til regionsvalget er Arne Niebuhr Hansen opstillet for SF.

Til regionsvalget er Eigil Holm Nielsen opstillet for SF.

Til regionsvalget er Henrik Qvist opstillet for Enhedslisten.

Til regionsvalget er afdelingsleder Merete Villsen opstillet for Socialdemokraterne.

I Holstebro Kommune er Bodil Pedersen opstillet for Socialdemokraterne.

I Holstebro Kommune er Karsten Filso opstillet for SF.

I Ikast-Brande Kommune er Karsten Werge opstillet for Socialdemokraterne.

I Norddjurs Kommune er forstander Benny Nilars opstillet for Socialdemokraterne.

I Norddjurs Kommune er Peter Bo Jensen opstillet for Socialdemokraterne.

I Ny Herning Kommune er Ulla Blok Kristensen opstillet for SF.

I Ringkjøbing-Skjern Kommune er Claus Jørgen Meiner opstillet for De Konservative.

I Silkeborg Kommune er leder Knud Erik Nielsen opstillet for SF.

I Silkeborg Kommune er forstander Erling Prang opstillet for Socialdemokraterne.

I Skanderborg Kommune er Henrik Qvist opstillet for Enhedslisten.

I Skanderborg Kommune er familievejleder Joacim Speck Olsen opstillet for Enhedslisten.

I Skive Kommune er forstander Poul Erik Hansen opstillet for Socialdemokraterne.

I Skive Kommune er pædagog Tina Brandhøj Christensen opstillet for Socialdemokraterne.

Region Syddanmark

I Faaborg Midtyn Kommune er forstander Joseph Bisschop opstillet for Socialdemokraterne.

I Faaborg Midtyn Kommune er Kaja Knudsen opstillet for Helhedslisten.

I Faaborg Midtyn Kommune er forstander Vagn Hansen opstillet for SF.

I Ny Assens kommune er Niels Flening opstillet for Vestfyns Listen.

I Ny Bogense Kommune er Børge Nielsen opstillet for Socialdemokraterne.

I Odense Kommune er studerende Brian Dybbro opstillet for SF.

I Svendborg Kommune er John Lykke Olsen opstillet for Socialdemokraterne.

I Sønderborg Kommune er Janni Krull Rumley opstillet for SF.

I Sønderborg Kommune er Niels Ole Bennedsen opstillet for Socialdemokraterne.

Kirsten Nissen og evidens?

Søren Magnussen,
leder af **Vilde Læreprocesser**
(www.vildelaereprocesser.dk)
(Modtaget d. 21.10.2005)

Kære formand – en stor tak til dig, fordi du i *Socialpædagogen* nummer 20 giver mig konkrete eksempler fra ungeområdet på, hvor man kan bruge evidensstærken til at måle effekt.

Jeg har nu i to numre af vores fagblad forgæves forsøgt at få Vagn Michelsen (leder af SL's socialfaglige afdeling) til at give mig sådanne konkrete eksempler fra ungeområdet, hvor evidensstærken kan bruges på den rigtige måde – altså områder, hvor andre faktorer end selve metoden ikke har indflydelse på målingsresultaterne (se Vagn, *Socialpædagogen* nummer 13).

Du skriver, at der er evidensbaserede undersøgelser, der påviser, at en række pige-projekter – dagtilbud og døgntilbud – har den ønskede positive effekt. Dette er selvfølgelig meget glædeligt og jeg beder dig derfor fortælle, hvor disse evidensbaserede

undersøgelseresultater er tilgængelige og hvilke projekter, der er tale om.

Du skriver endvidere, at det ville være en god ide at lave en evidensbaseret undersøgelse af, om den påviste, evidensbaserede, positive effekt i pigeprojekterne udelukkende skyldes, at tilbuddene kun omfatter piger, og at dette kunne gøres ved (på en evidensbaseret måde) at sammenligne resultaterne fra andre behandlingstilbud med begge køn.

En rigtig glimrende og meget relevant ide efter min mening. Mit eneste problem er, at jeg ikke ved, hvordan man evidensbaseret isolerer den anvendte „kerne-metode“ (kun at arbejde med piger) fra andre faktorer i det pædagogiske miljø på institutionens dag- eller døgntilbud.

Hvordan er det nu lige, man, i en sammenlignende undersøgelse, som den Kirsten foreslår, adskiller faktorer som for eksempel: kærlighedsforhold mellem de unge, pigernes eventuelle tidligere kendskab til andre unge på institutionen, institutionernes forskelligartede aktivitets- og skole-

tilbud, modstand eller medspil fra pigernes forældre, institutionens evne til inddragelse af lokalsamfundets ressourcer, pigernes tidligere institutionserfaringer og andre positive eller negative erfaringer med „systemverdenen“, pigernes mere eller mindre aktive modstand mod anbringelse, indflydelse fra pigernes vennekreds, de forskelligartede relationspåvirkninger pædagogerne udsætter pigerne for, kvaliteten af den opbakning pigerne får fra deres hjemmekommune, pædagogernes køn og erfaring, pigernes eventuelle psykiske problemer og pigernes eventuelle misbrug?

Hvordan gør man egentlig det Kirsten – for en sådan adskillelse kan man vel godt foretage (evidensbaseret), så en sammenlignende undersøgelse kan foretages på en måde, så selv Nordisk Campbell Center accepterer den som rigtig evidens?

Vi skulle jo ikke gerne i SL fremstå som glade amatører, når vi snakker evidens – vel?

Evidensens fascination og faldgruber

Niels Dujardin,
uddannelseskonsulent m.
speciale i **neuropædagogik,**
Borgergade 12, Skanderborg
(Modtaget d. 24.10.2005)

Jeg kan ikke blive forarget over, at fagpædagoger gerne vil kunne bevise, at det var deres faglige indsats, der gjorde en positiv forskel i et medmenneskes liv. Hvor en sådan evidens-tung dokumentation er mulig, er det da OK at bruge den. Men i mellem menneskelig interaktion er der så mange enkelt- og på hinanden influerende faktorer tilstede, at man vel ofte ikke vil kunne være sikker på, at man beviser det, man antager at bevise.

For omkring 15 – 20 år siden, da Sølund var fikseret i adfærdsterapi, kunne jeg da godt pege på tilfælde, hvor det kunne være ganske svært at identificere, hvad der havde affødt en tilstands- og adfærdændring.

Var det belønningen, selve indlæringsprocessen, aktivitetsindholdet, det sikre

daglige møde 1-1 med en pædagog, strukturalitetens effekt i form af forudsigelighed, ritualiteten eller den stimulerende forandring i dagsprogrammet i det hele taget (samt måske en ny medicinordination)? Kunne man have brugt en helt anden pædagogik end den adfærdsterapeutiske og have opnået det samme resultat? Det er ikke godt at vide. Alligevel bekræftede man over en kam den adfærdsterapeutiske metode med æren for de – vel at mærke – positive resultater.

At samme metode meget vel kunne eksponere et negativt resultat, var det på det tidspunkt „politisk ukorrekt“ at mene på Sølunds matrikel. En evidens-matriks, der alene forholder sig til forandringsmåling, siger ikke noget om den specifik metodefaglige andel i forandringen.

Der består det farlige aspekt i de aktuelle evidensbestrebelsers, at de kan forlokke pædagoger til at tænke for meget i funktioner og overfladeadfærd. Positive forandringer i en indre tilstand kan hos udvik-

lingshæmmede undertiden markere sig i både selvskadende og udadrettet adfærd.

Hvad gør man i disse tilfælde, når man skal bevise det positive forhold mellem pædagogik og resultat? Vi må nok konstatere, at mennesket inkluderer en inderside, som er velegnet til at lægge et tågeslød ud for evidens-jægeren.

Der skal forudsætningsanalyse, prognose, metodespecifikationer og registreret observation til at arbejde med evidens og dokumentation. Det er forholdet mellem forudsætningsanalysen, prognosen og metoden, der er evidens-bestræbelsens arbejdskomponenter. I forudsætningsanalysen vil der uvægerligt være blinde pletter og de bevidste og faglige indsatskomponenter vil være suppleret med en masse uerkendte stimulusfaktorer, som kan være nok så store aktører for resultatet, fordi de tilfredsstillende for brugeren væsentlige behov.

Kandidat til kommunalvalget

Børge Nielsen

**Stenløkken 1, 5450 Otterup
(Faglig sekretær i SL Fyn i 23 år)
(Modtaget d. 20.10.2005)**

Kære SL

Jeg har d.d. været på mit lokale fagforeningskontor, da jeg fandt det underligt at jeg ikke hørte noget om det kommende valg. Jeg betragter det valg der er den 15. november, som den vigtigste begivenhed for socialpædagoger siden 1975 og 1980. Jeg fik oplyst på kontoret at mit navn var indrapporteret til SL som opstillet.

Jeg kan da også konstatere, at Børge Nielsen opstiller i Bogense Kommune, når jeg går ind på SL's hjemmeside. Jeg må så undres over, hvordan jeg er blevet opført der, uden der er nogen, der har kontaktet mig! Jeg synes, det var på sin plads, at min fagforening kontaktede mig for yderligere holdninger. Jeg kan se, der er udfærdiget særlige spørgsmål, som man anbefaler

medlemmerne at stille til de lokale kandidater. Var det ikke på sin plads, at SL stillede os de spørgsmål? Hvad vil SL skrive om de enkelte kandidater i det indstik, der kommer i *Socialpædagogen* umiddelbart før valget? Hvorfor tager SL ikke det kommende valg alvorligt? Har man for travlt med den interne fagforeningsstruktur?

Ja, nu kan jeg lyde som en gammel kværlulant, det kan jeg også godt være ind i mellem, spørg bare mine gamle kollegaer, men jeg mener faktisk ret alvorligt, at min fagforening tager for let på denne situation. Igennem de sidste 4 år har jeg fået et rystende indblik i, hvordan man som politiker behandler sociale sager. I sygdomssager stilles der ikke spørgsmål ved hvad det koster, der betales der bare, endnu da! Men ved for eksempel anbringelse af børn og unge går politikere ind og blander sig i embedsmændenes anbefalinger, med krav om at finde en billigere foranstaltning. Os derved det kan være lige så invaliderende

med fejlbehandling af alvorlige sociale/pædagogiske problemer, som for eksempel fejloperation, må konstant kæmpe mod politikere, der ikke ved bedre.

Jeg stiller op, fordi jeg gerne fortsat vil være med til at gøre en forskel, være den svages talerør, sørge for ordentlige personaleforhold, m.m.

Som politiker og opstillet får vi til stadighed en sværm af email fra aviser, tv, radioer og andre fagforeninger, der gerne vil høre vores holdning til forskellige problemstillinger.

Jeg har nu siddet så længe og ventet på, at min egen fagforening gjorde noget, at jeg selv har kontaktet lokalkontoret. Jeg mener SL's medlemmer er den personalegruppe der bliver mest ramt af kommunalreformen, og jeg har indtil nu oplevet, det er den fagforening, der tager lettest på situationen.

Fortsat god efterårsferie, det skal der selvfølgelig være tid til.

Evidens – kan man virkelig være for eller i mod?

**Af Mette Brunberg,
forstander, Svanehuset.
(Modtaget d. 12.10.2005)**

Jeg synes, der føres en – til tider – temmelig unuanceret debat om dette emne. Ingen kan da for alvor mene, at der er tale om et enten eller?

Mit synspunkt er, at relationen er særdeles vigtig i alt pædagogisk arbejde.

Jeg synes – både som tidligere institutionsbarn (9 – 17 år), som mor og bruger af almindelige daginstitutioner, som søster til en kvinde med psykisk udviklingshæmning og behov for støtte i langt de fleste situationer, som socialpædagog, og nu som forstander – at det er på tide, at denne ligegyldige diskussion slutter... der findes ikke ét svar.

En god relation er ikke noget, der hænger frit i luften. Den kan være et særdeles vel-

valgt værktøj – en metode; vi vælger fx ofte den i personalegruppen med den bedste relation til barnet, når problemer skal løses. I min forståelsesramme må alle vi, der arbejder i det socialpædagogiske felt – uddannelse eller ej – være drevet af ønsket om at bidrage til højnelse af et andet menneskes livskvalitet – at yde omsorg.

Ligger der ikke netop i omsorgens væsen:

- At vi ønsker at udvikle vores kompetencer, således at vi kan møde de udsatte grupper med størst mulig viden – både når det gælder om at gå ind i en relation og i valget af de faglige teorier og metoder.

- At vi er parate at analysere, måle og veje (med chancen for at bliver fundet for let), for på den måde at udvikle og kvalificere vores praksis.

- At dokumenterer vores værd, så kommende generationer af kolleger – uddannede eller ej, kan „stå på skuldrene“ af os,

så de i relation til den enkelte, bliver endnu bedre til reflektivt og nuanceret at vælge den tilgang de tror, vil have den bedste effekt.

- At vi søger at undgå at gentage de fejl – som vil ske under vejs – er villige til at evaluere praksis og metode, eller lider vi måske lidt af præstationsangst?

Jeg håber snart denne debat vil dø ud, så vi kan bruge vores ressourcer til reflektivt at benytte og udnytte alle de forhåndenværende midler i den gode sags tjeneste – også evidens, mål, vidensdeling, teori, evaluering, omsorg og relation.

Der er, efter min bedste overbevisning, ikke tale om et modsætningsforhold i dette.

(Mette Brunbergs fulde læserbrev kan læses på www.sl.dk/evidens)

**Læs hvad pressen skriver om det sociale område
læs Dagny – www.sl/dagny**

Den hviskende engel

Henrik Qvist
TR på Hadsten bo og
aktivitetscenter
Bestyrelsesmedlem SL,
Århus amtskreds
Horsensvej 6, Gl. Rye
(Modtaget d. 23.10.2005)

Kære Med-SL'er

Den 15. november er der regions- og kommunalvalg, og så står vi der på et eller andet tidspunkt i løbet af dagen på Ormslev campingplads, Hans Tavsgade skole, Kroen i Korinth, Sdr. Omme forsamlingshus, eller Hobrovejens skole i Aalborg. I stemmeboksen. For at sætte X. Og så er det, vi er lige ved at gøre, som vi plejer.

Men gudskelov hører vi så en hviskende lyd i det venstre øre .....tænk lidt længere end til hullerne i vejen, og de skæve for-tovsfliser.....

Dette valg er anderledes end alle de foregående kommunal-/amtsvalg, du har været med til....."

Du drejer hovedet til venstre.

På den venstre skulder sidder en lille SL engel, med de nydeligste små vinger, og den nydeligste lille næse.

„Hvad mener du lille ven?“ spørger du, mens du ved, at det der kommer, er værd at lytte til.

„Tænk på dit fag. Tænk på dem du er ansat til at hjælpe og støtte i hverdagen. Skal de markedsføres?“

Skal den kære Ronni med de store jumboøre og de skæve øjne gøres til en handelsvare, som folk med hang til hurtige penge kan tjene på?

Tænk på Mette, med det splittede sind, og de mange indlæggelser? Skal kommuner og private i konkurrence, skalte og valte med hendes liv, udfra kynisk kassetænkning?

Tænk på din faglighed, som du sammen med kolleger har brugt år på at bygge op? Skal det bare skrottes, fordi det er billigere at bruge hattedamer, og ufaglærte.

Kan Ronni og Mette være tjent med det? Kan du leve med det?

Kan Danmark være det bekendt?“

Engelen forsvandt lige så pludseligt som den var kommet. Men du ved nu, hvad du har at gøre!

Der var en helt tydelig grund til at englen hviskede i dit venstre øre! Fordi hjertet banker til venstre, og fordi man stemmer til venstre, når man stemmer med omsorg.

Lettet går du hjem igen. Du har gjort hvad du kunne. Sagt nej til regeringens og støttepartiet DFs, menneskefjendske forsøg på afvikling af det danske velfærds-samfund.

Du har nemlig stemt A, F eller Ø.

En menneskeret for alle – kvinder og mænd – med eller uden handicap

Jørgen Buttenschøn
Humlevej 8
8240 Risskov
(Modtaget d. 11.10.2005)

Kære Geir Wold

Jeg synes, du kommer til at forplumre debatten om menneskers ret til et seksualliv i dit indlæg i *Socialpædagogen* nr. 20 den 7. oktober 2005, hvor du skriver om mænds rettigheder, mandchauvinisme og kvindernes fuldt berettigede oprør i tresserne.

Retten til et seksualliv gælder i Danmark for både mænd og kvinder. Retten til sex betyder, at enhver har lov til at tænke seksuelt, opleve sin egen seksualitet, klæde sig som man vil, røre ved sig selv og eventuelt onanere med sig selv.

Nogle af os er så heldige at møde et andet menneske, som vi bliver forelskede i, og

måske indleder et seksuelt forhold til. Sådanne forhold er kun tilladelige, hvis begge parter ønsker det, hvilket også ganske tydeligt fremgår af Socialministeriets vejledning: Seksualitet – uanset handicap. Retten til sex betyder også retten til at sige nej til sex

Ingen har ret til sex med en anden uden dennes fulde accept og ønske. Dette er også grundholdningen i FN's forskellige vedtagelser om menneskerettigheder og indbygget i de fleste kultiverede landes lovgivninger.

Med hensyn til prostitution, som også har været inddraget i denne debat, så har der til alle tider og i alle samfund altid været nogle mennesker, der legalt eller illegalt valgte at sælge sig selv seksuelt. I Danmark er prostitution i dag tilladt. Det vil sige, at en person selv kan beslutte, om man vil

prostituere sig eller ej.

De fleste af de prostituerede, jeg har mødt i mit arbejde med og for udviklingshæmmede, har en uddannelse, som de kunne leve af, og de skal behandles med respekt og værdighed. Så er der nogle andre, der tvinges til prostitution af alfonser, forbrydere, der også ofte stjæler deres indtægter. Men det er en helt anden sag. Her skulle myndighederne og moralisterne hellere sætte ind og beskytte dem.

Mennesker med handicap er medborgere i vort samfund. Derfor har de samme rettigheder som alle andre borgere. Mange af dem har svært ved at tjene en anstændig løn, og i den anledning har samfundet valgt at give dem en social pension, så de selv kan vælge, hvad de vil købe og betale for det.

Fagbevægelsen ejer ALKA, fordi medlemmerne skal have adgang til gode forsikringer til lave priser.

RING!

7

0

1

2

1

4

1

6

ALKA forsikring
www.alka.dk

September 2005

CEPOS: Tænk tank eller Interesseorganisation?

Jakob May
Forstander
Kongsgade 87 A, 2.
6700 Esbjerg
(Modtaget d. 14.10.2005)

Efter at have deltaget i en fjernsynsdebat med direktør Martin Ågerup fra CEPOS, besluttede jeg mig for at finde ud af, hvad CEPOS egentlig er for en størrelse.

Af CEPOS's hjemmeside fremgår det blandt andet, at CEPOS er en uafhængig tænketank, der ønsker bidrag til at gøre Danmark til et mere frit og velstående land.

CEPOS udfører ikke opgaver på begæring af noget politisk parti, myndighed, erhvervsvirksomhed, organisation eller privat person.

Man kan støtte CEPOS ved at tegne sponsorater, og man kan læse, at CEPOS støtter arbejdet for mere personlig frihed og mere personlig ansvar, mindre statslig indblanding i borgernes liv, lavere skatter og et mere konkurrencefyldt samfund.

Så er det jo, jeg mener, at ordet tænketank begynder at blive stort i forhold til CEPOS aktiviteter.

CEPOS mere ligner mere en almindelige interesseorganisation, eller partiforening i partiet Venstre.

Hvis man kigger på de publikationer CEPOS har lavet, eller det de selv kalder analyser, har de ikke noget videnskabelig belæg. Det er heller ikke noget CEPOS selv har produceret. Det er referater af andre rapporter og mere banale gen-

nemsnitberegninger af for eksempel karaktergennemsnittet i 9. klasse i afgangsprøver fra 2000 - 2004.

Det er meget tænksomt.

Den postulerede uafhængighed bliver også vældig interessant al den stund, at der i CEPOS's bestyrelse blandt andet sidder Christoffer Arzrouni, der som bekendt er spindoktor for socialminister Eva Kjær Hansen. Og det bliver yderligere interessant idet CEPOS under overskriften „Nyheder og Kommentarer“ konstaterer, at de rigtige reformer vil øge uligheden, altså det postulat socialministeren fik tæsk for af både Statsminister og offentlighed.

Det kan altså med udgangspunkt i CEPOS's egen hjemmeside konstateres, at CEPOS ikke har noget som helst med tænketank at gøre, men er et organ, der er oprettet af rene politiske årsager for at kunne sige det, regeringspartiet Venstre ikke tør sige.

Som yderligere kuriosum kan det ikke konstateres, hvem det er, der konkret støtter CEPOS med penge.

Der har i Danmark været en lang diskussion, om åbenhed i partiregnskaber, og typisk Socialdemokratiet er sat under hårdt pres for at fortælle, hvor meget man har modtaget i støtte fra Fagbevægelsen. De hensyn tager CEPOS ikke. Der er det ganske enkelt hemmeligt, hvem der støtter organisationen.

Og det er jo ikke noget, der just øger troværdigheden.

Hvor ulækkert

Bent Møller Hansen
Mamrelund 6
7080 Børkop
(Modtaget d. 11.10.2005)

Når grøntsagerne ligger tilbage!

- Det kan jeg sku' godt forstå, hvis der serveres slatne dåsegrøntsager, som vist på forsiden af *Socialpædagogen* 7. oktober 2005.

Da jeg så bladet var min første reaktion: hvor ulækkert!!

Artiklen er i øvrigt en gang pædagogisk afmagt og dermed ynkl!

Årstidens grøntsager eller frosne, kan tilberedes og serveres på mange spændende måder.

Det kan gøres til en lækker sag, eller som vist, det absolut helt modsatte.

SL's Arbejds-skadeenhed

Har du været udsat for en arbejdsskade - og har brug for støtte, kan du kontakte Arbejdsskadeenheden i SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, telefon 3396 2800 mandag- fredag mellem kl. 10-15.

På SL's hjemmeside www.sl.dk kan du i menuen Arbejdsmiljø blandt andet finde pjecen „Er du kommet til skade“.

Fagbevægelsen ejer ALKA, fordi medlemmerne skal have adgang til gode forsikringer til lave priser.

RING!

7

0

1

2

1

4

1

6

ALKA forsikring
www.alka.dk

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskriterier og frister.

**7. november
kl. 19.00-21.30**

Mød din nye kommunalpolitiker før Kommunalvalget i november 2005
Sted: Kalundborg Hallerne, J. Hagemann-Petersens Allé 11, 4400 Kalundborg.
Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

7. november

Temadag om strukturreformen for TR'er og ledere
Indbydelse og tilmelding sendes separat ud.
Arr. SL Roskilde

8. november kl. 19-21

Gode råd om øvelser til forskellige typer børn ved børnefysioterapeut
Sted: Vejøl IF's klubhus ved Svenstrup Efterskole, Dybsøvej 64, Næstved.
Arr. Fagligt Netværk for Familieplejere i Storstrøm

8. november kl. 9-15

Temadag for ledere og sikkerhedsrepræsentanter. Støj i institutioner
Sted: SI-Centret, Øbeningsvej, Nr. Hostrup, 6230 Rødekro.
Arr. BUPL-, SL- og PMF-Sønderjylland

8. november kl. 9.30-15-30

Temadag for hjemmevejledere
Sted: FOA, Japanvej 2, 4200 Slagelse.
Arr. SL's faglige netværk for hjemmevejledere

8. og 9. november kl. 8-17

Konferencen „Børn i krisesituationer“
Sted: Herning Kongrescenter
Arrangør: Børnesagens Fællesråd
Yderligere oplysninger:
www.boernesagen.dk
eller tlf. 33 22 17 33

**8. november
kl. 19.00-21.30**

Mød din nye kommunalpolitiker før Kommunalvalget i november 2005
Sted: FOA, Japanvej 2, 4200 Slagelse
Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

**10. november
kl. 9.30-13.00**

Cafémøde med brunch for SL Vestsjællands familieplejere
Sted: SL's lokaler, Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Arr. SL Vestsjælland

10. november kl. 9-15.30

TEMADAG: Truede børn – omsorgssvigt
Hvilke signaler sender de omsorgssvigtede børn – og hvordan kan du handle?
CVU Storkøbenhavn, tlf. 7020 2840, www.mereviden.dk

11. november

Heldagsudflugt til Julemarked på Kragerup Gods
Mødetid: 8.15
Mødested: Under uret på Hovedbanegården.
Arr. „Seniorerne“ Københavns Amt

11. november kl. 10.30

Er du interesseret i en flot hud? Foredrag om hudpleje
Sted: SL Fyn, Danmarksgade 16, 5000 Odense C.
Arr. SL Fyn's Seniorklub

14. november kl. 9-15.30

TEMADAG: Børn og pædagogers spor
Om hierarkiet i institutionen. Hør om, hvordan børns forskellige udtryksformer giver dem forskelligt råderum.
CVU Storkøbenhavn, tlf. 7020 2840, www.mereviden.dk

**16. november
kl. 9.30-16.00**

Temadag på handicapområdet: På den anden side...
Sted: Vildbjerg Fritidscenter, Sports Alle 6, Vildbjerg.
Arr. SL Ringkjøbing

**18. november
kl. 13.30-16.00**

Gæsteforelæsning af Henrik Egelund og Bente Nielsen:
„Historien om sagsbehandleren, der blev „Onkel Peter“ og historierne om usynlighed og overgreb under anbringelsen – hvad siger tidligere anbragte om anbringelsen og om den hjælp de fik i barndommen“
Sted: København N.
Se nærmere på www.familieprojektet.dk
eller ring på tlf. 3582 8201 for tilsendelse af materiale. Tilmelding nødvendig – pris kr. 100,-.

19. november kl. 19-21

SL fællesklubben Silkeborg inviterer til fyraftensmøde om Arbejdsstress i det pædagogiske felt
Sted: C. Knaps Minde, Aldersrovej 1-3, Silkeborg.
Arr. SL fællesklubben Silkeborg

**21. november
kl. 9.00-15.30**

Seminar: Recovery og rehabilitering inden for psykiatrien, med Marianne Farkas fra Center for Psychiatric Rehabilitation, Boston University
Der vil på seminariet være mulighed for tolkeservice.
Læs mere på www.århuskommune.dk/csu
Tilmelding og yderligere oplysninger: lmg@fa.aarhus.dk
Sted: Atletion i Århus.

21. november kl. 13-16

Temamøde: Konflikt og kommunikation
Sted: Kolding
Yderligere oplysninger:
www.vold-som-udtryksform.dk
Arrangør: Vold som Udtryksform og SL Ribe & Sønderjylland

21. november kl. 19-21.30

Arrangement om Børns rettigheder: Paneldebat om Flygtningebørn i Danmark
Sted: Politikens Foredragsaal, Vestergade 28 (porten)
Voksne 30 kr., børn (under 18 år) gratis.
Billetter bestilles efter 1. november på www.politikenbillet.dk
Panelet består af:
Arr. Amnesty International

21. november kl. 9-15

Temadag: Demens hos udviklingshæmmede
Sted: SL, Skånevej 13, Rødekro.
Arr. SL Sønderjylland

22. november

Tur til „Fantasy World“ ved Ringsted
Mødetid: 9.10.
Mødested: Under uret på Hovedbanegården.
Arr. „Seniorerne“ i Københavns amt

23. november

Temadag om strukturreformen for TR'er og ledere
Indbydelse og tilmelding sendes separat ud.
Arr. SL Roskilde

23. november 9.00-15.00

Debatdag for familieplejere: Børn med psykiatriske problemer
Sted: SL's lokale, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby.
Arr. SL Nordjylland

Fagbevægelsen ejer ALKA, fordi medlemmerne skal have adgang til gode forsikringer til lave priser.

RING! 7 0 1 2 1 4 1 6

 ALKA forsikring
www.alka.dk

23. og 24 november kl. 8-17

3. nationale konference om unge – med fokus på de unge, vi har sværest ved at komme i kontakt med

Sted: Peter Sabroe Seminariet, Århus.

Arrangør: Børnesagens Fællesråd

Yderligere oplysninger:

www.boernesagen.dk

eller tlf. 3322 1733.

24. november kl. 13.00

SL Fyn's Seniorklub afholder Julefrokost

Sted: Mødelokalerne i Danmarks-gade 16, Odense.

Arr. SL Fyn's Seniorklub

26. november kl. 19.00

Ribe amts seniorklub RASK afholder for medlemmer af klubben: Julefrokost

Sted: Ribe mark forsamlingshus.

Arr. Ribe amts senior klub RASK

2. december kl. 9-15.30

Kursusdag: Bearbejdning af voldsomme episoder

Sted: Kolding

Yderligere oplysninger:

www.vold-som-udtryksform.dk

Arrangør: Vold som Udtryksform og SL Ribe & Sønderjylland

3. og 4. december

Københavns Amt afholder julemarked
Tid: lørdag den 3. december kl. 13-17 og søndag den 4. december kl. 13-16.

Salen på Kellersvej i Søborg.

Der er salgsboder, arbejdende værksteder, brugerunderholdning og cafe begge dage.

Lørdag er der underholdning med Keld og Hilda

Søndag med Lune Carlsen.

4. december kl. 14-17

Juletræsfest

Sted: Seminariet/CVU, Skolebakken 171, Esbjerg.

Arr. SL Ribe

5. december

Juleudflugt til Tisvilde Højskole

Mødetid: kl. 9.30.

Mødested: Pensionisternes samvirke, Griffenfeldsgade 58.

Arr. „Seniorerne“ Københavns Amt

5. december kl. 10-16

Kurser for tillidsrepræsentanter og ledere om kommunalreformen (dag 1)

Sted: SL, Japanvej 3, 4200 Slagelse.

Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

6. december kl. 10-16

Kurser for tillidsrepræsentanter og ledere om kommunalreformen (dag 1)

Sted: Bo og Naboskab Ågården, Ågade 2, 4700 Næstved.

Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

6. december kl. 8.30-15.30

Temadag: For tidligt fødte børn – usynlige senfølger

Sted: Hotel Hedegaarden, Vejle.

Flere informationer:

www.praematur.dk

Tilmelding: Senest 3 uger før på

mail: preem-team@mail.dk

Evt. spørgsmål: 5070 3010

Arr. Preem Team

7. december kl. 10-16

Kurser for tillidsrepræsentanter og ledere om kommunalreformen (dag 1)

Sted: Medborgerhuset, Skovvej 2, 4760 Vordingborg.

Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

8. december kl. 8.30-15.30

Temadag: For tidligt fødte børn – usynlige senfølger

Sted: Hotel eyde, Herning.

Flere informationer:

www.praematur.dk

Tilmelding: Senest 3 uger før på

mail: preem-team@mail.dk

Evt. spørgsmål: 5070 3010

Arr. Preem Team

15. december kl. 9-16

Kurser for tillidsrepræsentanter og ledere om kommunalreformen (dag 2)

Sted: Næstved Hallerne, Rolighedsvej 20, 4700 Næstved.

Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

20. december kl. 9-16

Kurser for tillidsrepræsentanter og ledere om kommunalreformen (dag 2)

Sted: FOA, Japanvej 2, 4200 Slagelse

Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

19. januar 2006**kl. 9-15.30**

Kursusdag: Bearbejdning af voldsomme episoder

Sted: Nyborg

Yderligere oplysninger:

www.vold-som-udtryksform.dk

Arrangør: Vold som Udtryksform og Fyns Amt

9. februar 2006**kl. 9-15.30**

Kursusdag: Bearbejdning af voldsomme episoder

Sted: Viborg

Yderligere oplysninger:

www.vold-som-udtryksform.dk

Arrangør: Vold som Udtryksform og Viborg Amt

9. maj – 10. maj 2006**samt 7. september 2006**

Kursus i Sundhedsøkonomi

Kursusledelse: DSI Institut for Sundhedsvæsen.

Sted: Hindsgavl Slot, Hindsgavl Allé 7, 5500 Middelfart, (internat den 9.-10. maj 2006).

Amtsrådsforeningen, Amternes Hus, Dampfærgevej 22, 2100 København Ø, (eksternat den 7. september 2006).

Kursusafgift: kr. 9.800 ekskl. moms. Kursusafgiften inkluderer ophold (internat 1 nat) og forplejning, 1 opfølgingsdag (eksternat), samt alt kursusmateriale. Kursisterne må selv dække eventuelle rejseudgifter. Tilmeldingsformular kan rekvireres ved henvendelse til kursussekretær Anni Bilsbo (direkte telefon 3529 8449) eller på vores hjemmeside www.dsi.dk.

Kursusbeskrivelse (6 sider) kan rekvireres samme steder.

Stillingsannoncer

skal sendes til

Datagraf

Auning AS

Energivej 75

8963 Auning

Tlf. 8795 5555

Fax 8795 5544

annoncer@datagraf.dk

Fagbevægelsen ejer ALKA, fordi medlemmerne skal have adgang til gode forsikringer til lave priser.

RING!

7

0

1

2

1

4

1

6

ALKA forsikring
www.alka.dk

September 2005

Socialprædagogen

Nordjylland

Børn med psykiatriske problemer

Hvordan rummes sådanne børn i plejefamilien og hvilke handlemuligheder er der?

Børn placeret udenfor hjemmet har generelt en højere hyppighed af psykisk sygdom/skrøbelighed, dels biologisk og dels miljøbetiget. Der vil i løbet af dagen blive gennemgået de almindelige psykiske symptomer og sygdomme. Programmet for dagen ser således ud:

09.00-10.20 Hvordan stilles de børnepsykiatriske diagnoser, og hvad kan de bruges til?

- oversigt over diagnosegrupper
10.20-10.40 Pause

10.40-12.00 Udviklingsforstyrrelser

a. generelle

b. specifikke

Følger efter omsorgssvigt

12.00-12.45 Frokost

12.45-13.45 ADHD/DAMP

Personlighedsforstyrrelse og selvskadende adfærd

13.45-14.00 Pause

14.00-15.00 Cases fra deltagerne, spørgsmål og drøftelse.

Der er lagt op til en god og spændende debat.

SL er vært ved kaffe og rundstykke, frokost og eftermiddagskaffe

Kursusnr.: 0603

Oplægsholder: Speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri Bjarne Nielsen, Nørresundby

Tid: Den 23. november 2005 kl. 9.00-15.00

Sted: SL's lokale, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby

Pris: Familieplejere med medlemskab af SL Nordjylland: 150,- kr.

Målgruppe: Familieplejere.

Tilmelding: Skal ske skriftligt med oplysninger om cpr.nr. navn, adresse og telefonnr. til: SL, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby eller på Fax nr. 98 129 129 eller e-mail: nordjylland@sl.dk **senest den 25. oktober 2005.**

N.B. hvis din arbejdsgiver betaler dit kursusgebyr skal du oplyse os arbejdspladsens Ean-nr. (elektronisk faktureringsnummer) ved tilmeldingen.

Viborg

SL og SLA har **lukket mandag den 28. og tirsdag den 29. november** på grund af kursus.

I ganske særlige og uopsættelige tilfælde kan der indtales besked på telefonsvareren, og der vil blive ringet tilbage hurtigst muligt.

Århus

SL fællesklubben Silkeborg inviterer til fyraftensmøde om Arbejdsstress i det pædagogiske felt

Torsdag d. 19. november 2005

kl. 19:00 - 21:00

på C. Knaps Minde,

Aldersrovej 1-3

Pædagoggruppen er en gruppe som dokumenteret er voldsomt påvirket af forskellige former for arbejdsstress. På mødet vil arbejdspsykolog Janne Hertz, fra Arbejdsmedicinsk Klinik i Århus, forsøge at belyse stressbegrebet ud fra praksis. Både risiko for vold og trusler, samarbejdsvanskeligheder og hyppige forandringer kan være årsag til dårligt fungerende arbejdsmiljø.

På mødet vil der blive set på, hvad stress er, hvad det gør ved os og hvad det er, der stresser og endelig - hvad kan vi gøre ved det - selv og som fag-gruppe.

Ringkjøbing

SL + SL-A lukket i 2 dage

Vi holder et 2 dages møde med SL + SL-A, Viborg, om den nye struktur, med de ændringer, der kommer til at berøre de 2 kontorer.

Derfor er kontoret **lukket**

mandag d. 28. november og

tirsdag d. 29. november 2005

Men er det meget akut, kan der ringes til Kirsten Hornbæks mobiltelefon - det er 20452716.

Ribe

Ribe amts senior klub RASK afholder for medlemmer af klubben: Julefrokost

i Ribe mark forsamlingshus, lørdag den 26. november kl. 19.00

Pris for medlemmer kr. 75,- og kr. 150,- for ledsagende ikke medlemmer

Drikkevarer er ej inkl.

Tilmelding **senest fredag den 18. november** til kredskontoret 7518 0066.

Ribe

For medlemmer af SL m/familie afholdes Juletræsfest søndag den 4. december 2005

kl. 14-00-17.00 på Seminariet/-CVU, Skolebakken 171, Esbjerg

BEMÆRK:

Deltagelse i juletræsfesten kræver billet.

Medlemmer af SL kan afhente billetter hos SL Ribe amt, Kongensgade 35, 2, 6700 Esbjerg senest fredag d. 18. november.

(Billetter kan evt. tilsendes.)

OBS! På billetten udleveres æbleskiver + godtepose.

Der kan købes kaffe, te, gløgg og sodavand.

Der vil endvidere være Amerikansk Lotteri med mange præmier.

Underholdning ved Esbjerg Børnecirkus og musik ved Peter Gertov.

SL Ribe amt, Kongensgade 35, 2., 6700 Esbjerg, tlf. 7518 0066, fax 7512 9700, e-mail: ribe@sl.dk - www.sl.dk/ribe

Fyn

Er du interesseret i en flot hud ?

Forkæl dig selv med rene naturprodukter til din hud. Birgit Tjerrild kommer og holder foredrag om egne hjemmefremstillede hudplejeprodukter, der er blevet til efter års eksperimenteren på grund af hudproblemer, hvilket har givet hende stor indsigt hvad der er gavnligt og hvad der er skadeligt for huden.

Kom og få en hyggelig formiddag - bliv klogere på hvordan du bedst plejer din hud.

Der serveres kaffe og brød. Gratis adgang, men tilmelding **senest 11. november** til SL Fyn, Danmarksgade 16, 5000 Odense C, tlf. 6611 0874 (receptionen) eller e-mail: fyn@sl.dk

Foredraget finder sted **onsdag den 16. november 2005 kl. 10.30** i mødelokalerne hos SL Fyn, Danmarksgade 16, 5000 Odense C. *Bestyrelsen for SL Fyn's Seniorklub*

Bliv set - brug farver

Det er ikke dyrt at sætte kulør på tekstside- og stillingsannoncer i *Socialpædagogen*.

Prisen er kun 790,00 kroner for 4 farver.

Benyt muligheden for at give din annonce et farvepift og gør den dermed ekstra iøjnefaldende.

Se øvrige oplysninger om tekstsideannoncer, samt produktionsplanen for 2005 på SL's hjemmeside: www.sl.dk

www.sl.dk - hjemmesiden om socialpædagoger

Program for Januarkonferencen på dagbehandlingsområdet den 30.-31. januar 2006

Dagbehandling under forandring

Mandag den 30. januar

10.00-10.30 Velkomst v/Benny Andersen, forbunds næstformand i SL

10.30-12.30 **Børn, unge og familier i forandring**
v/Henrik Dahl, sociolog

13.30-14.30 **Praktiske eksempler på noget af det nye i indsatsen overfor børn, unge og familier.**

Fire workshop

Der gennemføres fire workshop, hvor temaet er eksempler på det nye i indsatsen overfor børn, unge og familier.

1) Ressourcecentre

v/Lars Andersen og Elsebeth Nielsen, Familiehusene i Greve

2) Forældreklasser

v/Trygvi Kaldan, Pædagogisk Udviklingscenter, Helsingør

3) Flerfamiliebehandling

v/Mette Havskov Jensen og Lene Sittrup, Børne- og Familiecentret Spiren, Holstebro

4) Ungehus, Børnehus og Familierådslagning

v/Jørgen Kyed, Børne- og ungechef, Faaborg Kommune.

14.45-15.45 **De fire workshops gentages**

16.15-18.00 **„Pas på nerverne“** – en dokumentarfilm (58 min.)
Efterfølgende debat med manden bag filmen René Bo Hansen

19.00 **Middag**

Tirsdag den 31. januar

08.00-09.00 Morgenmad

09.00-10.30 **Social arv – et skadeligt begreb i forskning og socialt arbejde** v/Morten Ejrnæs

11.00-12.30 Landsmøde

- Beretning
- Valg af medlemmer til Koordinationsudvalget
- Status PFF (Pædagogernes forhandlingsfællesskab)
- Cafeer

13.15-14.45 **Opgang 2 Deadline** (ung kriminel indvandrer)

14.45-15.00 Afslutning v/Birgitte Conradsen, forretningsudvalgsmedlem i BUPL

Der er mulighed for at overnatte på Hotel Faaborg Fjord fra søndag til mandag for kr. 495 inkl. morgenmad. Kontakt selv hotellet for denne aftale – tlf. 62 61 10 10.

Se udførligt program på www.sl.dk

Tilmeldingskupon til BUPL og SL's Januarkonference

for pædagoger på det dagbehandlede område den 30.-31. januar 2006 på Hotel Faaborg Fjord

Navn: _____ Cpr.nr. _____

Adresse: _____ Postnr./by: _____

Tlf. privat/arbejde: _____ Jeg arbejder på (institutionens navn): _____

Adresse: _____ Postnr./by: _____

Jeg ønsker enkeltværelse Jeg ønsker dobbeltværelse sammen med: _____

Jeg overnatter ikke EAN nr. (skal udfyldes) _____

Jeg vil gerne benytte mig af den fælles bustransport: Fra Odense til Faaborg den 30. januar Fra Faaborg til Odense den 31. januar

Jeg ønsker at deltage i workshop nr. og nr. Jeg er medlem af SL Jeg er medlem af BUPL

Konferencen er for medlemmer af BUPL eller SL.

Pris: Dobbeltværelse: **kr. 1.500,-** Enkeltværelse: **kr. 1.600,-** Uden overnatning: **kr. 1.100,-**

Tilmeldingen er bindende. Tilmeldingen sendes til dit forbund (i SL att. Line Hansen – i BUPL att.: Dorte Wittchen) **senest den 25. november 2006.**

Tilmelding kan også ske på www.sl.dk

Fyn

Julefrokost

SL Fyn's Seniorklub afholder julefrokost for alle medlemmer over 55 år

Torsdag den 24. november
2005 kl. 13.00

i mødelokalerne i Danmarksgade 16, 5000 Odense C.

Prisen for arrangementet er kr. 150,00 pr. person excl. drikkevarer, som købes på stedet til rimelige priser.

Rettig tilmeldning er nødvendig og skal gøres til SL, Danmarksgade 16, 5000 Odense C, tlf. 6611 0874 (receptionen) eller på mail til fyn@sl.dk **senest den 17. november 2005.**

På gensyn

Bestyrelsen for SL Fyn's Seniorklub

Storstrøm

Invitation til Fagligt Netværk for Familieplejere

Tirsdag 8. november
kl. 19.00 til 21.00

i Vejlø IF's klubhus ved Svenstrup Efterskole, Dybsøvej 64, 4700 Næstved Tlf. 55700436

Børnefysioterapeut Pia Lange vil komme og give nogle gode råd om øvelser til forskellige typer børn – for eksempel

- de stille børn
- de hyperaktive
- de ukoncentrerede

som vi så kan tage med hjem og prøve på vores børn.

Tag løst tøj på og medbring tæppe/ liggeunderlag samt hvis haves terapibold/ rygbold / gymnastikbold.

Der vil være frisk frugt samt mulighed for at købe øl og vand.

Tilmelding senest 4. november 2005 til Signe welling på tlf. 5556 5737.

OBS: aftenen aflyses ved mindre end 10 tilmeldte.

København

„Seniorene“ „Fantasy World“

„Seniorene“ indbyder bedsteforældre og børnebørn til en rigtig juleoplevelse i „Fantasy World“ ved Ringsted **tirsdag den 22. november**. Det er en oplevelse udover det sædvanlige med både masser af mekaniske nisser, stort snelandskab, nisseværksteder, H.C. Andersens oplæser eventyrene, han har skrevet, gardens vagtparade og en dejlig fantasifuld legeplads. Derudover en cowboy og et spisested, hvor man kan indtage sin egen medbragte frokost.

Entreen er 75,00 kr. for voksne og 50,00 kr. for børn, det er SL's tilskud til en spændende familietur. Vi mødes under uret på Hovedbanegården kl. 9.10, toget afgår til Ringsted kl. 9.30. Vi tager bus, 5 stoppesteder fra Ringsted til „Fantasy World“, hvor vi ankommer kl. ca. 10.30.

Der er cafeteria med småretter, vand, øl, kaffe og the, og en kiosk med stedets juleudstilling og køb. Kl. 14.00 mødes vi til kaffe, the eller cacao, hvorefter vi begiver os hjemad. Bus 14, 15.08 – tog 15.27 – Kbh. 16.14.

Du/I sørger selv for transport og frokost, SL står for entre og afslutning med kaffe, the eller cacao. Tilmelding til Kirsten på tlf. 3616 1013

På gensyn, „Seniorene“

København

„Seniorene“ Juleudflugt

„Seniorene“ i Københavns Amt kan også i år tilbyde jer den vellykkede juleudflugt til Tisvilde Højskole.

Mandag den 5. december mødes vi uden for Pensionisternes samvirke, Griffenfeldsgade 58, kl. 9.30, bussen afgår kl. 10.00.

Vi kører sightseeing langs Strandvejen til Tisvilde.

Kl. 12.00 bydes der på gam-

meldavs flæskesteg med alt det gode til, og risalamande.

Vin og øl kan købes til rimelige priser.

Kl. 13.30, julehistorie og sang omkring juletræet, og kl. 15.00 er der kaffe/the med æbleskiver, solbærvin og julekna.

Kl. 16.00 hjemrejse.

Prisen er yderst tiltalende, alt inkl. for SL'ere 65,00 kr. og for ledsagere 85,00 kr., børn halv pris.

Betalingen foregår undervejs.

Begrænset deltagerantal, så det er „først til mølle“.

Tilmelding til Kirsten Friis tlf. 3616 1013.

Med venlig hilsen

„Seniorene“

København

„Seniorene“ Julemarked på heldagstur

Vi inviterer jer SL'ere og ledsagere på en heldagsudflugt til Julemarked på Kragerup Gods,

lørdag den 11. november.

Godset ligger 12 km fra Slagelse, nærmere betegnet i Ruds Vedby. Der vil være lejlighed til at se og købe alskens herligheder på det store gods.

Der er 54 udstillere, der sælger, og flere cafeer. Der er også mulighed for at købe godsets egne varer mes strudsekød/honning/vin osv.

Vi mødes under uret på hovedbanegården kl. 8.15, toget til slagelse går kl. 8.30, så du skal møde præcis, vi er i Slagelse kl. 9.24.

På godset spiser vi en let frokost og slutter dagen af med kaffe og lagskage ca. kl. 16.00. toget mod København går kl. 16.53.

Prisen er (minus togbillet) kr. 50,00 og ledsager kr. 75,00.

Vi glæder os til at se jer til denne nye tur.

Du skal tilmelde dig/ jer hos Kirsten, tlf. 3616 1013 senest 2 dage før. Betalingen foregår undervejs.

SL hilsen

Bestyrelsen for „Seniorene“

Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

TELEFON
39 45 45 45

Mandag-torsdag: kl. 8.30-16.00
Fredag: kl. 8.30-15.30

Pensionsordningen af 1976
Statens Regnskabsdirektorat
Borgergade 18, 1017 København K.
Telefon 33 92 88 00.

SL's ombudsmand

SL's Klagenævn

SL har sit eget uvildige klagenævn.

Klagenævnet skal sikre, at medlemmer, der mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af deres individuelle medlemssager – enten af amtskredsen eller af forbundet – kan få en upartisk instans til at vurdere sagen eller beslutningen, der er truffet af amtskredsbestyrelsen eller forbundet.

For at SL's klagenævn kan behandle en sag, skal klagemulighederne internt i SL være udnyttet. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en landsdommer samt to medlemmer af SL. Nævnet er uafhængigt af SL og dets udtalelser er vejledende.

Klagevejledning:

Der kan klages over sagsbehandlingen i SL i individuelle medlemssager, hvor medlemmet har en væsentlig, individuel interesse.

Klagefrist:

Klagen skal være SL/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at medlemmet har modtaget afgørelsen.

Amtskredsniveau:

Et medlem, der vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i amtskredsen, skal først klage til amtskredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis man er utilfreds med amtskredsbestyrelsens afgørelse, kan der herefter klages til SL's Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt man er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan der efterfølgende klages til SL's Klagenævn. Da klagenævnet har adresse udenfor SL, skal den skriftlige klage sendes til:

SL's Klagenævn
c/o Mogens Kroman
Holmager 33
4171 Glumso

Spor dig ind på dit nye job

www.sl.dk

Vikarservice til dag- og døgninstitutioner

Kommer på hele Sjælland

Hammershusvej 77
4370 St. Merløse
Tlf.: 2745 8037
Fax: 5944 8037
info@best-choice.dk
www.best-choice.dk

Telefontid fra 06-24

Pia Laursen

Udbyder kurser i:

**1-årige uddannelsesforløb
i systemisk**

teori og metode for
behandlere/konsulenter
indenfor børne,
unge & familie området.

Start januar 2006

Rekvirer program via:
www.pialaursen.dk
Telefon: 33 93 45 52

E-mail: pl@pialaursen.dk

NORDLYS
KURSUS-CENTER

KURSER & UDDANNELSER

Terapeutisk Massage

Coaching

Selvudvikling

Terapeutisk berøring

Børnehavemassage

Pædagogisk massage

Lydmassage

Se programmet på internettet eller ring

www.nordlys.dk - Tlf. 86 81 10 81

Norge - Sverige

priser fra kr. 890,00

www.fyns-skolerejser.dk

tlf. 64822470-64822694

**Skal I have ny medarbejder?
Skriv altid en stillingsbetegnelse i
jobannoncen.
Så er det lettere for ansøgeren at finde
stillingen på**

 www.sl.dk

**Læs hvad pressen skriver om det sociale område
læs Dagny - www.sl/dagny**

Ll. Nørremarks neuropædagogisk - Psykologisk terapeutisk konsulentbistand

Tilbyder grundkursus i neuropsykologi samt neuropædagogik
marts 2006.

Kursustema: Neuropsykologien som pædagogisk værktøj (1)

Målgruppe: Pædagoger-lærer-kuratorer-sygeplejersker-sagsbehandler
eller lignende samt personer der arbejder med handicappede personer.

Indhold: Hjernen består af nerveceller, hvordan fungerer og samarbejder de?

Hvad kan vi måle med tekniske målemetoder CT-scanning - EEG - ERP - osv.? - Og hvad kan vi bruge det til.

Hjernens funktion og udvikling fra sansebearbejdning til intellektuelle processer. De to hjernehalvdele forskellige funktioner. Symptomer på skader i afgrænsede hjernemråder. Tidlige emotionelle skader. Hvad har den hjerneskadede person „med i rygsækken“.

Tilmelding: Senest en måned før kursusstart.

Forløb: Undervisningen er fra 9.00-16.00.

Pris: Kr. 3500,-, kursusbevis gives.

Underviser: Specialkonsulent i neuropsykologi Viggo Pedersen, Bakkedal APS, Kalundborg.

Ll. Nørremarks neuropædagogisk - Psykologisk terapeutisk konsulentbistand

Tilbyder grundkurser i praktisk neuropædagogik (1)

Målgruppe: Alle personer der har interesse for området.

August + januar: Hvad er neuropsykologi og neuropædagogik og hvad kan det bruges til.

September + februar: Omsorgssvigt set ud fra neuropædagogiske principper.

September + februar: Medfødte hjerneskader set ud fra neuropædagogiske principper.

Oktober + marts: Medfødt alkohol- og narkoskader set ud fra neuropædagogiske principper.

November + april: Asperger Syndrom og medfødte hjerneskader set ud fra neuropædagogiske principper.

November + maj: DAMP-MBD set ud fra neuropædagogiske principper.

December + juni: Senskader set ud fra neuropædagogiske principper.

Underviser: Neuro/socialpædagog Vibeke Monnick - leder af Ll. Nørremark.

Pris: Kr. 400,- pr. kursus. Kursusbevis gives.

Tilmelding en uge før kursets start.

Bestil brochure for resten af året, Vibeke Monnick-Nielsen, Søndergade 11, 4534 Hørve, tlf. 5932 4450, fax 5932 4161.

Vi tager gerne ud og underviser på jeres arbejdsplads - få en fast pris.

Hjælp familier med alkohol problemer!

Alkoholstorforbrug rammer alle i en familie, også børnene.

På www.hope.dk finder du viden om 755 steder der tilbyder behandling, rådgivning og støtte til alkohol storforbrugere og pårørende.

Hope gør det nemmere at vejlede familier med alkoholproblemer:

- Klik ind på www.hope.dk
- Klik på Søg Hjælp
- Vælg søgekriterier
- Print ud

for SL-medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Hospitalspædagoger ved somatiske og psykiatriske afd./ambulatorier

www.sl.dk/hospsyk
 Netværksansvarlig:
 Jesper L. Pedersen
 Marslev Byvej 19, 5290 Marslev
 Tlf. privat 6595 1877
 Tlf. arbejde 6541 1593
 e-mail: jesperped@mobilixnet.dk
 Økonomiansvarlig:
 Anne Beese
 Tlf. 6613 6745
 e-mail: e.a.b@mail.dk

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 år

www.sl.dk/sikrede
 Netværksansvarlig:
 Kurt Rasmussen
 Munkebjergvej 50,
 5000 Odense C
 Tlf. 6614 2129
 Mail: munkebjergvej50@privat.dk
 Økonomiansvarlig:
 Mette K. Andersen
 Tlf. 4752 8467

Domsanbragte

www.sl.dk/domsanbragte
 Netværksansvarlig:
 Johs. Jørgensen, Ørskovvej 35,
 Snebjerg, 7400 Herning
 Tlf. 9716 2850
 e-mail: nhoa4@ringamt.dk

Ældre

www.eldrenetverket.dk
 Netværksansvarlig:
 Jytte Juul
 Kejsergade 8, Bov, 6330 Padborg
 Tlf. 7467 5267
 e-mail: jj@eldrenetverket.dk
 Økonomiansvarlig:
 Else Marie Sørensen
 Tlf. 7544 5588

Senhjerneskadede og bevægelses-handicappede

www.sl.dk/s&b
 Netværksansvarlig:
 Vanda Thorup
 Hjemmestøtten, Grønnegade 47, 1.
 8000 Århus C
 Tlf. 8676 0414, mob. 5157 5512
 bofhjemstgroenneg@fa.aarhus.dk
 Økonomi- og hjemmsideansvarlig:
 Lars Hodal
 Tlf. 4576 4528

Stofmisbrugsområdet

www.sl.dk/stofmisbrugsområdet
 Netværksansvarlig:
 Ingelis Langgaard
 KABS, Bakken 3
 2600 Glostrup
 Tlf. 2032 7151
 e-mail: inglan@kabs.kbhamt.dk
 Økonomiansvarlig:
 Ingrid Lund Sørensen
 Tlf. 5150 2782
 e-mail: ings@fa.dk

Kuratorer/-familieplejekonsulenter

www.sl.dk/kuratorer
 Netværksansvarlig:
 Vibeke Reinhard
 Storegade 56, 4800 Stege
 Tlf. 2041 8973
 e-mail: vir@moenkom.dk

Døve

www.sl.dk/deaf
 Netværksansvarlig:
 Anne Buss
 Center for Døve AJ
 Oktobervej 22, 2730 Herlev
 Tlf. 4485 6048 / 2140 2503
 e-mail: annebuss@tdcadsl.dk

Sindslidende

www.sl.dk/sindslidende
 Bjarne Møller:
 Tlf. arb. 7789 6165/5157 6621
 Tlf. priv. 8616 7034
 Mail: bm@fa.aarhus.dk

Morten Schuster
 tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutioner

www.sl.dk/aflastning
 Netværksansvarlig:
 Gitte Dam
 Munkebakken 9, Skærup
 7080 Børkop
 Tlf. 7583 3444 / 5151 9301
 gdam@cfa.vejleamt.dk
 Økonomiansvarlig:
 Ina Nielsen
 Tlf. arb. 6310 5018

Bosteder for børn og unge med varigt nedsat funktionsevne

www.sl.dk/nedsatfunktionsevne
 Netværksansvarlig:
 Jan Kotschenreuther
 Camillehusene, hus 7, 9 og 13
 Bank-Mikkelsens Vej 13,
 2820 Gentofte
 Tlf. 3957 3821 eller 3957 3820

Økonomiansvarlig:
 Maja Rongen Jensen

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktions-nedsættelser

www.sl.dk/fritidstilbud
 Netværksansvarlig:
 Vinni Pedersen
 Café Himmelblå, Sydtoften 8
 7200 Grindsted
 Tlf. 7532 5950, svp@grindsted.dk

Økonomiansvarlig:
 Linda Ruby, tlf. 7554 3443,
 liru@kolding.dk

Marginaliserede og udstødte

www.sl.dk/marginaliserede
 Netværksansvarlig:
 Peder Larsen
 St. Dannesbo
 Bryllevej 20, 5250 Odense SV
 Tlf. 6028 0575
 Økonomiansvarlig:
 Gitte Helle Lundgren
 Tlf. 6396 0211
 gilud@dannesbo.fyns-amt.dk

Opholdssteder

www.sl.dk/opholdssteder
 Netværksansvarlig:
 Jack Volkmann
 Bakkegården, Ranvstrupevej 2
 Gundslevmagle, 4863 Eskildstrup
 Tlf. 5445 4541
 bakkegaardenfalster@tdcadsl.dk

Familiepleje

www.sl.dk/familieplejenetværk
 Netværksansvarlig:
 Lilli Bach Andersen
 Løjenkærvej 16, 8300 Odder
 Tlf. 8692 8257
 mail: toesen@andersen.tdcadsl.dk

Småbørns- og familie-institutioner

www.sl.dk/småbørnsinstitutioner
www.sl.dk/familieinstitutioner
 Jette Hørby
 Vallø Strand
 Tlf. 5626 0555

Faglige netværk i SL

Undertegnede ønsker at indmelde mig i nedennævnte faglige netværk i SL

Netværkets navn: _____

Fornavn(e): _____

Efternavn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Privattelefon: _____

Arbejdstelefon: _____

CPR-nr.: _____

Stillingsbetegnelse: _____

Arbejdsplads: _____

_____

Mit arbejdsområde omfatter: _____

_____

Indsendes til SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K

Nordjyllands Amt

SL-kontor:

Skansevej 90B
9400 Nørresundby.
Tlf. 9812 9899 – fax 9812 9129.
E-mail: nordjylland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/nordjylland
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag 9-13, onsdag 9-13, torsdag 13-17, fredag 9-13.
Amtskredsform.: Peter S. Kristensen.
Tlf. privat: 9883 8700.
A-kasse:
Tlf. 9812 9899.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Viborg Amt

SL-kontor:

Vendersgade 5, 8800 Viborg.
Tlf. 8661 3561 – fax 8662 8280.
E-mail: viborg@sl.dk
Telefontid: mandag-onsdag 10-13, torsdag 13-17, fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Ole Jensen.
Tlf. privat: 9787 5425
A-kasse:
Samme adresse som ovenfor.
Tlf. 8661 3200 – fax 8662 8280.
Telefontid: mandag-tirsdag 10-13, torsdag 13-17, onsd. og fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Århus Amt

SL-kontor:

Frichsparken,
Søren Frichs Vej 42, C, stuen
8230 Åbyhøj
Tlf. 8730 8590.
Fax 8619 3767.
E-mail: aarhus@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-12, tirsdag-onsdag 9-12, torsdag 13-17, fredag lukket.
Amtskredsformand: Verne Pedersen.
Tlf. privat: 8655 0539.
A-kasse:
Tlf. 8730 8595.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ringkøbing Amt

SL-kontor:

Knud Rasmussensvej 10,
7500 Holstebro.
Tlf. 9610 1100 – fax 9610 1109.
E-mail: ringkjoebing@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-14.30, tirsdag og onsdag 9.30-13.00, torsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand:
Kirsten Hornbæk.
Tlf. privat: 2045 2716.
A-kasse:
Tlf. 9610 1101.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor, dog mandag 9:30-12:00.

Vejle Amt

SL-kontor:

Dæmningen 38, 7100 Vejle.
Tlf. 7583 1199 – fax 7583 5115.
E-mail: vejle@sl.dk
Åbningstid: Tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Amtskredsformand: Hanne Ellegaard.
Tlf. privat: 7582 2028.
A-kasse:
Tlf. 7583 1199.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ribe Amt

SL-kontor og A-kasse:

Kongensgade 35, 6700 Esbjerg.
Tlf. 7518 0066 – fax 7512 8700.
E-mail: ribe@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9.00-12.30, torsdag 12.30-17.00, lukket mandag.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Michael Madsen.

Sønderjyllands Amt

SL-kontor:

Skånevej 13, 6230 Rødekro.
Tlf. 7366 1940 – fax 7366 1939.
E-mail: soenderjylland@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Flack-Jensen.
Tlf. privat 2085 8828.
A-kasse:
Tlf. 7366 1948.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstider som ovenfor.

Fyns Amt

SL-kontor:

Danmarksgade 16, 5000 Odense C.
Tlf. 6611 0874 – fax 6590 6653.
E-mail: fyn@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14.
Amtskredsformand: Susanne Døssing.
Tlf. privat 6610 7532.
Jobanvisning: tlf. 6611 0874.
A-kasse:
Tlf. 6611 0874.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Storstrøms Amt

SL-kontor:

Torvet 2, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 5484 1919 – fax 5484 1917.
E-mail: storstroem@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14. Telefontid: 9.30-12 og 12.30-14.
Amtskredsformand: Marie Sonne.
Tlf. privat: 5671 1032.
A-kasse:
Tlf. 5484 1918.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Hvor skal man henvende sig?
Alle henvendelser skal rettes til SL's amtskredskontorer.

Ved spørgsmål i forbindelse med arbejdsløshed og arbejdsløshedsdagpenge skal der rettes henvendelse til det lokale a-kassekontor.

Ved spørgsmål i forbindelse med efterløn (efterlønsbevis, overgang til efterløn, skattefri præmie etc.), skal der rettes henvendelse til efterlønsgruppen tlf. 8744 8550 alle hverdage fra 10-15.

Undtaget herfra er dog følgende: spørgsmål om medlemskab (ud- og indmeldelse, overflytning, navn/adresseændring, ændring i ansættelsessted, kontingent mv.) rettes til SL's hovedkontor (adresse og tlf.nr. se modsatte side). Forespørgsler kan rettes telefonisk, men alle ændringer bedes rettet skriftligt med angivelse af medlemsnummer (= cpr.nr.).

Vestsjællands Amt

SL-kontor:

Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Tlf. 5856 5452 – fax 5856 5450.
E-mail: vestsjaelland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/vestsjaelland
Åbningstid: Mandag lukket, tirsdag til torsdag 9-15, fredag 9-13.
Amtskredsformand: Jan Vium.
A-kasse:
Tlf. 5856 5452
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Roskilde Amt

SL-kontor:

Hersegade 20, 1.th., postboks 614, 4000 Roskilde.
Tlf. 4636 7725 – fax 4634 6669.
E-mail: roskilde@sl.dk
Åbningstid: mandag, onsdag og torsdag 9.30-12 og 12.30-14, tirsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand: Britta Leth Madsen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Frederiksborg Amt

SL-kontor:

Østergade 6 B, postboks 100,
3400 Hillerød.
Tlf. 4820 9240 – fax 4820 9249.
E-mail: frederiksborg@sl.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 10-14, fredag lukket.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Amtskredsformand: Elin Jensen.
A-kasse:
Tlf. 4820 9246.
Østergade 6, 1., postboks 177,
3400 Hillerød.
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag, ons-

dag og fredag 10-14.30, torsdag 14-16.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Københavns Amt

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0700 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-amt@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Uffe Torup Kristensen.
Tlf. privat: 4828 6755.

A-kasse:

Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Bornholms Regionskommune

SL-kontor:

Storegade 38, 3700 Rønne.
Tlf. 5695 7136 – fax 5694 5204.
E-mail: bornholm@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 9-14.
Amtskredsformand: Niels Jørgensen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Københavns og Frederiksberg Kommuner

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0710 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-frb@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Ole Larsen.
Tlf. privat: 3332 1819.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.

Akassen København, Frederiksberg, Roskilde, Bornholm:
E-mail: slak@sl.dk

SLA – Efterlønsgruppen

Postboks 2480
Søren Frichs Vej 42 C, Stuen
8230 Åbyhøj
tlf. 8744 8550
E-mail: efterlonsgruppen@sl.dk
Åbningstid: alle hverdage fra kl. 10-15

Pædagogstuderendes LandsSammenslutning

Bredgade 25 F
1260 København K
Åbningstid: Mandag-onsdag 10-15, torsdag 10-17, fredag lukket.
Telefon: 3393 0911.

Socialpædagogen

Nr. 22/ 2005 / 4. november

Børnearbejde dengang og nu

Arbejdermuseet har udgivet en antologi om børn og arbejde i 1900-tallet med en afstikker til nutidens børnearbejde

Af Kurt Ladefoged
Illustrationer fra bogen

I begyndelsen af forrige århundrede kunne det være drøjt at være barn – i hvert fald hvis man tilhørte en arbejderfamilie. Enten det var i by eller på land. Børnene var simpelthen nødt til at bidrage til familiens forsørgelse.

Det har Arbejdermuseet netop udgivet en bog om – en såkaldt antologi, hvor en række forfattere skriver om forskellige elementer af børnearbejdet i Danmark. Men der er også en afstikker til Bangladesh, hvor børn i dag må arbejde i fabrikker, værksteder og skumle kælderlokaler, nøjagtig ligesom danske børn måtte gøre det for 100 år siden.

I bogen fortælles det, at danske børn langt op i 1950'erne måtte bidrage til familiens økonomi ved at arbejde. Men samtidig har der også gennem 1900-tallet været forsøgt via lovgivning at regulere børnearbejdet på grund af forskellige interessegruppers holdninger og ønsker til børnenes tid og arbejde.

Navnlig skolelærerne var meget utilfredse med, at børn mødte søvnige og udasede op i skolen og stort set ikke var modtagelige for undervisning. Modsat var der arbejdsgivere, som var interesserede i børnenes arbejdskraft, enten fordi voksne ikke ville udføre arbejdet, eller fordi arbejdsgiverne ikke ville betale en voksen løn for det.

Nu i vore dage har den teknologiske udvikling gjort, at det meste af børnearbejdet i Danmark er blevet overflødig. Samtidig har man erkendt, at en god uddannelse er vigtig for, at børnene senere som

voksne kan bidrage til samfundet.

Hvor paradoksalt udviklingen er gået, kan man se ved, at det i dagens Danmark er de velstillede børn, der har fritidsarbejde. Ikke fordi det er nødvendigt, men fordi de allerede her kan positionere sig og skabe sig en identitet. Bogen stiller det spørgsmål, om vi måske her har fået en ny sorteringsmekanisme allerede mens børnene går i skole?

Bogen „Børnearbejde – en antologi om 1900-tallets børn og arbejde“ er på 128 sider og koster 179 kroner. Den er et led i en udstilling på Arbejdermuseet om børnearbejde, der kører frem til 5. juni 2006.

Man kan få mere at vide om, hvordan man kan få bogen og om udstillingen hos: Arbejdermuseet, Rømersgade 22, 1362 København K. Telefon 3393 2575. Hjemmeside: www.arbejdermuseet.dk

kl@sl.dk

